

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 1 θ. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 3' — Ἀν συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσια: — Πραγματ. Διοθ. Ἐπί τῆς ἑταιρ. Πανεπιστημίου 39.

11 Δεκεμβρίου 1883

ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

Διήγημα ἐπαινεθὲν ἐν τῷ Α' διαγωνισμῷ τῆς «Ἑστίας».

Ἡ κατωτέρω ἀφήγησις δὲν πληροῖ ἴσως ὅ-
λως τὸν σκοπὸν, δι' ὃν γράφεται· δὲν εἶνε καθαρῶς διήγημα, ὡς δὲν εἶνε καθαρῶς μόνον χα-
ρακτήρ· ἠδύνατο νάναχθῆ εἰς ἐποποιίαν ἢ εἰς
δράμα καὶ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ μεταπλασθῆ
εἰς κωμωδίαν. Ἡ παράδοξος καὶ ἐπιβλητικὴ
προσωπικότης, τῆς ὁποίας νεκρὰν σκιαγραφίαν
πειρῶνται νὰ χαράξωσιν αἱ ἐπόμενοι γραμμαεῖ,
ἠδύνατο νὰ μορφωθῆ εἰς ἐμψυχον τύπον ὑπὸ
τὴν πνοὴν μεγαλοφυΐας, ὡς ἦτο ἀξιώτατον
θέμα ἰδιαζούσης μελέτης φρενολόγου.

Ὁ Γεώργιος Σαράντης δὲν ἐφαίνετο ἄνθρω-
πος ἰδιόρρυθμος, οὔτε ὑποκείμενος εἰς ὄνειροπο-
λήσεις. Οὕτω τοῦλάχιστον διεπίστουν αἱ συγ-
γενεῖς του, αἱ φίλοι του, ὅλοι οἱ σχετισθέντες
καὶ ἐπ' ὀλίγον πρὸς αὐτόν, σῶφρονά, μεμετρη-
μένον καὶ ἀγαθὸν τοικοκύρη, τὸν ὁποῖον μό-
λις τὸ ὕψηλόν του ἀνάστημα, ἡ ἀσυνείδητος
ισχύς, ἦτις διωρᾶτο ὑπὸ τοῦ ὀλίγον προσεκτι-
κοῦ παρατηρητοῦ εἰς τὸ βάθος τοῦ βλέμματός
του, ἡ μελανότης τῆς μακρᾶς γενειάδος του—
δίδοντα εἰς αὐτόν τύπον μᾶλλον στρατιωτικόν
—σὲ ἐμπόδιζον νὰ θεωρήσῃς ὡς τὸν εἰρηνικώ-
τερον ἄνθρωπον τοῦ κόσμου. Ἡσυχώτατος ἐν
τῇ κοινωνικῇ του συμπεριφορᾷ, παρὰ πάντων
μετὰ προσοχῆς ἀκουόμενος, τηρῶν ὅλους τοὺς
ἀστυκούς, τοὺς θρησκευτικούς ἀκόμη τύπους,
γενικῶς δὲ τιμώμενος διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν
κρίσεών του, τὴν δύναμιν καὶ τὴν γλυκύτητα
τοῦ χαρακτήρός του.

Ἐν τοσοῦτῳ, κατὰ τὸ παλαιὸν τῶν μυθιστο-
ριογράφων λόγιον, ὑπὸ τὴν φαινομένην ταύτην
γαλήνην ἐλάθανέ τι προσόμοιον τρικυμῆ.

Ὁ τῶσον φρόνιμος αὐτὸς ἄνθρωπος, τῶσον
συνήθους ἐξωτερικοῦ, τῶσον ἀπλοῦς καὶ τῶσον
ἤρεμος, εἶχεν ἐν τούτοις μίαν ἰδέαν, μίαν ἰδιο-
τροπίαν, μονομηνίαν σχεδόν, κερφωμένην ἐκεῖ
εἰς τὸ βάθος τῆς μεγάλης κεφαλῆς του, ὡς ὁ-
στρεον ἐπὶ βράχου, ἀλλὰ τῶσφ σφικτᾷ, ὥστε
εἶνε ἀμφίβολον ἂν ἐκρίζουμένης αὐτῆς, ὅπως
λέγουσι οἱ ἐρωτευμένοι διὰ τὴν καρδίαν των, δὲν
συνεξεριζούτο καὶ ἡ κεφαλὴ του.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι σπανίως ἀνέστυρεν αὐτὴν
ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς καὶ τὴν ἐξέθετεν ὑπὸ τὰ
ἄμματα· ἀλλ' ὅταν ἠναγκάζετο εἰς τοῦτο, τὴν
ἀπεκάλυπτεν εἰς τὸ φῶς περιβαλλομένην ὑφ'
ὄλης του τῆς ἐπιβλητικότητος, καταπνίγουσαν
ὑπὸ τὴν ἀπεριόριστον πίεσιν τῆς πάσαν ἄλλην
καὶ ἀναγκάζουσαν οἰονδήποτε καὶ τὸν μᾶλλον
αἰσθανόμενον τὸ γελοῖον αὐτῆς νὰ κύψῃ τὸ μέ-
τωπον ἐν σεβασμῷ. Πᾶς ἄλλος θὰ ἐπνίγετο ἐκ-
στομιζῶν αὐτὴν ἐν ὠκενῷ καγχασμῶν· ἀλλ'
αὐτὸν ἀνύψου ἢ ἐμψυχούσα τὴν ὑπαρξίν του
μανία καὶ αὐτὸς ἤξευρε νάνυψοῖ καὶ αὐτὴν εἰς
τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, ὥστε καὶ ἂν τὸν ἔκρι-
νες κατὰ βάθος καὶ ἀπόντα μωρόν, δὲν ἦτο εὐ-
κολον νὰ παρέλθῃς ἀδιάφορος ἢ γελῶν πρὸ αὐ-
τοῦ.

Ἐγὼ, καίτοι πολὺ φίλος τοῦ μακαρίτου —
διότι δὲν εἶνε πλέον μεταξύ τῶν ζώντων, — ἴ-
σως ἤμην ὁ τελευταῖος, εἰς ὃν ἀπεκαλύφθη.
Ἄλλ' ὑπὸ περιστάσεις παραδόξους καὶ ἐν περι-
έργῳ εἰρωμῷ γεγονότων ἄλλων, ἄτιν' ἀπ' αὐτῆς
ἐξηρτῶντο, ὥστε εἰς ἐμὲ ἰδίᾳ ἐφάνη καὶ φαντα-
στικῶς μεγάλη καὶ ἐπίσημος καὶ ὑπερβαλλόν-
τως κωμικὴ.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἦτο ἑσπέρα Νοεμβρίου, ἐξ
ἐκείνων, καθ' ἃς καταλαμβάνεται τις ὑπὸ δυ-
σορίστου τινὸς ἀθυμίας — πάθημα πολὺ συ-
χνόν τοῦ φθινοπώρου, ἕπερ πολλοὶ περιέγραψαν
καὶ περισσότεροι αἰσθάνονται — βλέπων τὸν
οὐρανὸν περιβαλλόμενον ὡς ἀραχνούφαντον χι-
τῶνα ἐκ μεγάλων φαιῶν νεφῶν, τὴν γῆν καλυ-
πτομένην ὑπὸ θαμβοῦ τινος καὶ ἀορίστου φω-
τός, ὁποῖον εἶνε συνήθως τὸ τῶν μεγάλων χι-
νωδῶν ἐκτάσεων τῶν βορείων τόπων καὶ τὰ ὑ-
περῆματά του βυθιζόμενα μετ' ἀπεχθοῦς κριγ-
μοῦ εἰς τὴν λάσπην τῶν δρόμων, ἦτις τῷ κη-
λιδοῖ τὸ πανταλόνιον.

Συναντηθέντες δὲ διηυθύνθημεν εἰς ἐν πλη-
σίον καπηλεῖον, ὅπως πάρομεν τὴν συνήθη διὰ
τὴν ὄρεξιν πρὸ τοῦ δείπνου μασιγῆν, προτοῦ
διεσθυθῶμεν εἰς τὰς αἰκίας μας.

Ἦτο μία ταβέρνα, ἐξ ἐκείνων τῶν καθαρῶς
ῥωμαϊκῶν, δύο τρεῖς βαθμίδας ὑπὸ τὴν γῆν,
σιερά, ἐστερημένη καὶ τοῦ παραμικροῦ ἴχνους
καλλωπισμοῦ· οἱ τοῖχοι ὕγροι καὶ γυμνοί, ἐνι-
αχοῦ μόνον καλυπτόμενοι ὑπὸ γελοιογραφιῶν

των δημωδών φύλλων ἢ ἐκ βιβλίων καὶ καζαμιῶν ὑπὸ κεκοιμημένων εἰκόνων τοῦ Γαριβάλδη, τοῦ Ναπολέοντος καὶ ἄλλων ἱστορικῶν προσώπων· τὸ ἔδαφος ἀνώμαλον πολλαχοῦ καὶ λασπώδες, εἰς δὲ τὸ βάθος προβάλλοντες οἱ πύροι τῶν βαρελίων, ἅτινα ἐκρύπτοντο εἰς τὸ σκότος τοῦ μυχοῦ· εἰς τὴν μίαν πλευρὰν εἶδος γραφείου, ἐφ' οὗ διεκρίνετο ἀνοικτὸν κατὰστιχὸν ἄρπαρὸν καὶ ξεσχισμένον, χρησιμεῖον διὰ τὰ μεγάλα χρέη, διότι διὰ τὰ πρόχειρα καὶ μικρὰ ἀντικαθίστα ἀξιόλογα πᾶν κατὰστιχὸν ἢ θύρα, εἰς τῆς ὁποίας τὸν προορισμὸν νάνοι-γολεῖν εἰσδεχομένη τὸς ἐπισκέπτας προσετέθη καὶ ἡ καταγραφή τῶν χρεῶν καὶ ἐπομένως ἐδέχετο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τῆς ποικίλα ἱερογλυφικὰ σημεῖα διὰ κιμωλίας χαραττόμενα· τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ γραφείου ἦτο ἀναγκαῖον καὶ διὰ τὸ κἀθηται ὁ ταβερνιάρης, χονδρὸς τετραγώνος κατακόκκινος ἄνθρωπος, καὶ διὰ τὸ ἀναποθέτη τὰ ποτήρια ὁ ὑπὸνέτης, ἕνας παλληκαρῆς ὡς ἐκεῖ ἄνω, ἀρειμαῖος, μὲ τὴν πυδιάν κατακλιδωμένην ἐκ νερῶν καὶ κρασιῶν, καὶ ἀτημελῶς ἀναζωννυμένην εἰς τὰ ὀπίσω τῆς ὀσφύος, ξεμάνικτος καὶ μὲ τόνον φωνῆς προστακτικώτατος, ὅταν ἐζήτει τὰς διαταγὰς σου.

— Αἰ, καὶ πότ' ἐλευθερόνεται ἡ γυναῖκά σου; τὸν ἠρώτησα λαμβάνων τὸ ποτηράκι μὲ τὴν μαστίχην, ὅπερ μοὶ ἔτεινεν ὄρθιον ἐπὶ τῆς κλάμης τοῦ ὁ ὑπὸνέτης.

— Μὰ σὲ κινένα μῆνη.

— Αἰ, λοιπὸν θάχου με χαρὰς καὶ βαφτίσια...

— Ἄ μπᾶ!

— Γιατί; Σὲ καλό!

— Ἀμ' τί; ἐδῶ θὰ τὸ βαφτίσω;

— Ποῦ λοιπὸν;

— Ἀμ' τῷχῳ τᾶμμα, τὸ πρῶτο ποῦ θὰ κάμω, νὰ τὸ βαφτίσω ἴστην Ἁγία Σοφία.

Ἐγέλασα. Προφανῶς ἠστεῖσθετο.

Ἄλλ' ἐκεῖνος βλοσυρῶς ἐμβλέπων με:

— Τί γελάς; μοὶ λέγει.

— Ἀμ' εἶνε νὰ μὴ γελάσω; Ἰστὴν Ἁγία Σοφία, αἰ, χᾶ, χᾶ, χᾶ!

— Για νὰ σοῦ πῶ! Τί καὶ σὺ λοιπὸν;

Δὲν ἤμην ἐκεῖ διὰ τὸ ἠξεύρω, ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὁ δολοφονούμενος Καῖσαρ νὰ ἔδωκεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐκφράζουσιν ὅλον τῆς ψυχῆς του τὸν πόνον, θλιβερώτερον καὶ μᾶλλον ἐλεγτικὸν χρωματισμὸν, ὅταν ἔλεγε τὸ περίφημόν του *Tu quoque, Brute!*

Ἐπίσης οὔτε ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, οὔτε ἐγὼ ἔμαθα ποτέ, ἂν ὁ Βρούτος συνεκινήθη ἀπὸ τὴν σπαρακτικὴν ἐπιφώνησιν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἤμην Ῥωμαῖος, καὶ ἄλλως τε τὸν ἠγάπων τὸν Γεώργιον μου, τὸν ἠγάπων. Ἐν τούτῳ, κατὰ ἰδὼν ὅτι ἐπειράζετο, ἐτόλμησα νὰ τῷ εἶπω:

— Μὰ πιστεύεις ἀλήθεια πῶς θὰ γίνῃ αὐτὸ ποτέ;

Τότε ἀπλόνων ἐκεῖνος τὴν στιβαρὰν χεῖρά του καὶ σείων με ἀπὸ τοῦ ὤμου:

— Θὰ γίνῃ, μοὶ λέγει, θὰ γίνῃ καὶ γρήγορα... Κεῖ δὲ θὰ τὸ βαφτίσω τὸ παιδί μου παρὰ ἐκεῖ ποῦ σοῦ εἶπα!

**

Ἄναμφιβόλως ἔπρεπε νὰ τραπῶ εἰς φυγὴν. Ἐξ ἀποφάσεως εἶχον ἐνώπιόν μου ἕνα τρελλόν, ἕνα μονομαχῆ, πιστεύοντα εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, ἀναγινώσκοντα τοὺς χρησμούς τοῦ Ἄγαθαγγέλου, προσδοκῶντα ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος.

Διότι βεβαίως ὑγιὴς ἄνθρωπος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ περιπέσῃ εἰς τοιαύτην ἀπάτην· τί φρονεῖτε;

Αἱ πίστεις τῶν παρελθόντων χρόνων ἐκοιμήθησαν πλέον καλὰ εἰς τοὺς τάφους των — τὰ στήθη τῶν πατέρων μας· αἱ πομφόλυγες τῆς ὄνειροπολήσεως διεσπάρησαν ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς πραγματικότητος, αἱ ἐλπίδες τῆς συνεχίσεως καὶ κληρονομικότητος τῆς δόξης ἄλλης γενεᾶς κατέφυγον ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀπιθάνου, τοὺς ἐνθουσιαστὰς διεδέχθησαν οἱ σκεπτικαί, τοὺς πατριώτας οἱ κοσμοπολίται... Ἄλλοι καίροὶ ἄλλα κοιλιά, ὡς ἔλεγεν ὁ Χάινε. Ἡμεῖς τόρα καλὰ κελαδοῦμεν...

Τί ἤθελε τὸ φάντασμα τοῦτο, ὅπερ ἐξύπνα αὐτὸς καὶ περιῆγεν ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἐκλιπὸν, σαββανωθέν, ταφὴν δι' ὅλους μας, ἀλλὰ μόνον δι' αὐτὸν ζωντανόν, ὀλοζώντανον;

Τί ἐζήτει ἀπὸ ἡμᾶς, οἵτινες τὸ ἐκηδεύσαμεν καὶ τὸ ἐθάψαμεν μὲ ὅλας τὰς ἀνηκούσας τιμὰς; Βρυκόλαξ δραπετεύων τοῦ τάφου του ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ, δὲν ἦτο ἄξιον οὔτε τοῦ φόβου μας, ἀλλὰ μόνον τοῦ γέλωτός μας.

Τί ἐζήτει ἀπὸ ἡμᾶς;

Δὲν ἦτο πλέον αὐτὸ διὰ τὴν ἐποχὴν μας, οὔτε ἡμεῖς εἴμεθα δι' αὐτό. Παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῶν γιγάντων καὶ ἡμεῖς τὴν φαινήν του μορφῆν, ὡς ὑψοῦτο ὑπερνεφῆς ἐπὶ τῶν κυλοσασκίων κοθῶρων του, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὴν ἰδῶμεν οὔτε ῥίπτοντες τὴν κεφαλήν ἐπὶ τοῦ αὐχένου.

Βεβαίως ἦτο τρελλός!

**

Κεῖ ἐν τούτοις δὲν ἐφυγῶ. Ἄνεξήγητός τις δύναμις μ' ἐκάρφωσεν ἐπὶ τοῦ ὀλισθηροῦ ἐδάφους τοῦ καπηλείου. Ὡσάν ἡ ἐπιταθεῖσα τοῦ ὤμου μου χεῖρ του ἦτο σιδηρᾶ, ἠσθάνθηκα τὴν σπονδυλικὴν μου στήλην καμπυρωμένην, τὰ γόνατά μου ἐκνευρίζομενα. Δὲν ἠδυνάμην νὰ φύγω. Παράδοξος ἔλιξι μὲ συνεῖχεν εἰς ὠρισμένην ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν.

Ταῦτοχρόνως ἐσμός, σαρφετὸς σκέψεων ἀπο-

γει ἀνδρωθεὶς περὶ ἑαυτὸν κόσμον φανταστικὸν ὀλόκληρον, πυργοποιῖαν ὀνείρων, ἐν ἡ ἔζη.

Τί ἐμελεν αὐτῷ ἂν οἱ περίξ του, ὀλιγόπιστοι, ἐμυῶπαζον πρὸς τὸ φῶς τῆς ἡοῦς, ἦν αὐτὸς ἡγρῦπνεϊ ἀναμμένων προσεγγίζουσιν; Τί πρὸς αὐτόν, ἂν ὀσημέραι ἐπὶ πλέον ἠρημοῦτο ὁ κύκλος, ἐν ᾧ ἦτο καταδεδικασμένος, ὡς εἶπειν, νὰ διαβιώσῃ; Ἡ γενεὰ ἥτις ἐπίστευε καὶ ἐκληροδότησεν αὐτῷ τὸ ἰδανικόν του εἶχε, παρέλθει ἀληθῶς. Ἄλλὰ καὶ αὐτῆ, ἡ νόθος τὰ αἰσθημάτα καὶ διορθωμένη τὸς πόθους, ἡ ἀποπτύουσα τὰς πίστεις τῶν πατέρων της, ὅταν ἔβλεπε πρὸ αὐτῆς τὸν Μεσσίαν τῆς ἐθνικῆς παραδόσεως θὰ τὸν ἀνεγνώριζεν ἀμέσως καὶ θὰ τὸν ἠκολούθει μέχρι τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὅπου αὐτὸς θὰ ἐβάπτιζε τὸ παιδί του!

Β'.

Τὸ δωμάτιον εἶνε εὐρὺ καὶ σκιερὸν. Ἡ διακόσμησις αὐτοῦ εἶνε καθαρῶς οἰκοκυριοῦ τῆς μέσης τάξεως. Διὰ τῶν πυκνῶν ἐμπετασμάτων μόλις ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος εἰς τὸ ἀμυροῦν ἡδὴ φῶς τῆς δείλης. Σιγῆ ἐπικρατεῖ. Τὸν θόρυβον τῶν βημάτων ἀμβλύνουσι παχέαι βελόναι, ἠπλωμένα κατὰ γῆς. Μία κανδήλα ἐπιχέει τὴν τρομακτικὴν λάμψιν της κορυμμένη πρὸ τοῦ ἄνωθεν τῆς θύρας ἐγειρομένου εἰκονοστασίου, ἀπαραιτήτου ἐτι ἐν τῇ διακοσμήσει δωματίου τοῦ ὑπνου παρὰ πάση οἰκογενεῖ τῆς μέσης ἢ κατωτέρας τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, συγκεντροῦντος δὲ μετ' ὀλίγων προλήψεων καὶ νηστεϊῶν τὴν ὑστάτην ἐκδήλωσιν τοῦ ὀσημέραι ἀμυρομένου θρησκευτικοῦ αἰσθημάτος, καὶ τὴν μόνην ἰσως, ἦν ἠδύνατο νὰ ἐκζητήσῃ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων ὁ χριστιανισμός, ἀδύνατος νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ ἐξωτερικεύσεως καὶ εἰδους τινὸς σχεδὸν εἰδωλολατρείας.

Εἰς τὸ βάθος ἐπὶ κομψῆς κλίνης ὑπὸ μεταξοῦφῃ οὐρανὸν κατὰκείται ἡ ἐτοιμώγεννος νεκρὰ γυνή, ὠχρὰ καὶ λυμφοακτική, φέρουσα δ' ἐπὶ τοῦ συμπαθοῦς προσώπου της ἐμφανῆ τὴν ἀποτύπωσιν τῶν ἀλγηδόνων, ἃς διεγείρουσιν αὐτῇ τὰ πρῶτα σκιρτήματα τοῦ βαθμηδὸν ἐμψυχουμένου ἐν τῇ κοιλίᾳ της ἀνθρώπου. Ἡ διπλῆ ὑπαρξίς, ἦν ἐγκλείει ἐν ἑαυτῇ, τῇ προξενεῖ πόνον, τὸν ὅποτον τὴν ἀναγκάζει νὰ φανερώσῃ στένουσα τὸ μικρὸν θηρίον, ὅπερ ἀνυπομονεῖ νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρυπτικῆς του.

Ἡ μάτια, γραῖα δύστροπος, ἀμαθῆς καὶ ἐρρυτιδωμένη, μὲ μαύρην καλύπτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ κλασικὰ ὀμματουάκια ἐπὶ τῆς μύτης, πηγαινοφέρεται μὲ ὕψος ἀπησολημένον. Χωρὶς νὰ ἔχῃ συνειδησιν τοῦ μεγάλου ἔργου εἰς τὸ ὅποτον ὑπηρετεῖ, ἀποδιώκει τοὺς παροισταμένους θορυβοὺς, κραυγάζει, βλασφημεῖ, τὰ βάθει μὲ τὴν ὑπὸνέτην καὶ ἀκατακοι-

σθεσθεῖσθων, ἰδεῶν λησμονηθεῖσθων, διανουημάτων κεκοιμημένων ἐξηγείροντο αἰφνης καὶ ἀνὰ μία καὶ ὄλαι διὰ μιᾶς ἐθόμβουν, ἐθορούβουν, ὡς κῶνωπες ὄχληροι, οὐς δὲν δύναται τις ἀποδιώξῃ, μ' ἐξελίζον. Μυστηριωδῆς τι ἐτελεῖτο ἐν ἐμοί. Καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου, ὑπὸ τὴν χαμηλὴν καὶ πνιγηρὰν τοῦ καπηλείου ὀροφήν, ἀνὰ μέσον τῶν εἰς τὸ βάθος βαρελίων ἀνεφαίνοντο, διήρχοντο καὶ ἐξηφάνιζοντο ἀμυροθεῖσαι εἰκόνες, ἐκλείπουσαι σκιαὶ καὶ λάμψεις ἀστραπιαῖαι, αἵτινες ἐφώτιζον παρελθούσας ἡμέρας.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἤρχιζα καὶ ἐγὼ νὰ γίνωμαι τρελλός, ἀφοῦ δὲν κατεξανιστάμην καὶ δὲν ἐπεχειροῦν νὰ τοῦ βγάλω τὴν τρέλλαν του!

**

Τὸ δὲ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ σκηνὴ τοῦ καπηλείου μοὶ ἐπαρῆκεν ἰσχυροτάτην ἐντύπωσιν.

Δὲν ἐγνώριζα λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ὅστις ἐπὶ τόσα ἔτη ἦτο φίλος μου; Τίς ἦτο αὐτός, ὅστις ἐτόλμα νὰ φρονῇ καὶ νὰ λέγῃ, ἐν πεποιθήσει, νήφων, γρηγορῶν, ὅτι δὲν ἐτόλμων νὰ ὀνειρευθῶσι κἂν πλέον ὄλαι τριγύρω του; Τί ἦτο αὐτός, ὁ βλέπων χωρὶς νὰ τυφλωθῇ ἀντικατοπτρισμούς, ὅστις ἠρέσκετο ναῦταπατᾶται καὶ τὴν ἀπάτην του αὐτὴν νὰ ἐξαίρη εἰς δόγμα καὶ νᾶναγκάζῃ καὶ ἐμὲ ἀκόμη νὰ μένω πρὸ αὐτοῦ ἄφωνος; Μωρὸς βεβαίως ἦτο ἀφοῦ εἰς τὴν τυφλήν του αὐτὴν πίστιν ὑπέτασσε καὶ προλήψεις ἄλλας καὶ παραδόσεις καὶ αἰσθημάτα καὶ φίλτρα. Ἄλλὰ μέγας βεβαίως καὶ ἐν τῇ μωρίᾳ του, ἀφοῦ κατώρθου διὰ τῆς παρουσίας του μόνης νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν παλαβωμάρα του αὐτὴν ἐν ὄλῃ της τῇ ἐξάλλῳ μεγαλειότητι.

**

Δυστυχῶς δὲν ἦτο οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο.

Γεννηθεὶς ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν δὲν εἶχεν ἐτι δύσει ὀλοτελῶς ὁ ἥλιος τῶν ἀναμνήσεων τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, καθ' ἣν ἔζων ἐτι τὰ συντρίμματα αὐτοῦ, ἐκ πατρὸς πολεμήσαντος κατὰ τοῦ Ἰσραήμη καὶ πληγωθέντος ἐν Πέτρα, φέρουτος δ' ἐπὶ τῆς καρδίας του ὀμοῦ μὲ τὸ χαίμαλι του τὴν πίστιν γενικῆς ἡμέραν τινα ἐξεγέρσεως τοῦ Γένους, εἶχεν ἀποταμιεύσει λεληθῶτως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του καὶ τῇ ψυχῇ του φρονήματα καὶ σκέψεις γενεᾶς ἄλλης, τόσον στερορῶς ἐγγαρχηθείσας. Ἰσως δὲ καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ ἢ ἐπίμονος συνετέλεσεν ὥστε μόνος πιθάνον αὐτός νὰ μὴ στέρξῃ οὐδὲ μὲ τὴν πάροδον τῶν χρόνων ν' ἀποβῆλῃ τὰ διδάγματα τῶν πρώτων ἐτῶν του.

Κεῖ λοιπὸν, Ῥοβινσῶν, ἀποπλανηθεὶς ἐν μέσῳ ἐποχῆς ἐρήμου τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν πόθων οἵτινες ἐγαλούχησαν αὐτόν, ἐδημιούρ-

πόνεται ὅπως οἱ γαλακτοπῶλαι κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀμέλξεως.

Ὁσμὴ τις λιθάνου πληροὺ τὴν αἶθουσαν.

Ἀπαρράλλακτως σχεδὸν ὡς νὰ παρίσταται τις εἰς σκηπὴν νεκρικοῦ θαλάμου. Τὸ αὐτὸ δειμαλέον καὶ ὑπόχρον φῶς, αἱ κωνοὶ καὶ αἱ λαμπάδες, ὁ λιθάνος, ἡ σιγὴ καὶ τὸ δέος, ἦν διακόπτει αἶφνης ἐκεῖ μὲν ἀντάρτης μὴ συγκρατούμενος λυγρὸς τινος τῶν οἰκείων, ἐδῶ δὲ σπαρρακτικὴ τις κραυγὴ τῆς μητρὸς.

Μόνον ὅτι ἐκεῖ μὲν οἱ παριστῆται κλαίουσιν, ἐδῶ δὲ μειδιῶσι. Καὶ ἐνῶ ὁ ἀποθνήσκων μετὰ λύπης προπέμπεται, ὁ ἀνθρωπίνος ἐκεῖνος ἐκεῖ, ὅστις ἀσυνειδήτως σαλεύει ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων ἐκπληττόμενος, οἰμῶζων καὶ ῥιγῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαψύχῳ, ὀδυνηρᾶ αἰσθήσει τῆς ζωῆς, προκαλεῖ τὴν χαρὰν τῶν παρστώτων.

Διατί;

Ἡ γνωστὴ εὐχὴ ἐνὸς Πέρσου ποιητοῦ: «Παιδίον, ὅταν ἐγεννησῶ, σὺ μὲν ἔκλαιες, ἡμεῖς δ' ἐγελάμεν· εἶθε, ὅταν θάποθνήσκῃς, σὺ μὲν νὰ γελάς, ἡμεῖς δὲ νὰ κλαίωμεν», ἦς τὸ ἥμισυ σχεδὸν πάντοτε ἐφαρμύζεται καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμέραν ζωῇ, εἶνε μόνον ποιητικὴ φρασολογία. Διότι εἶνε ἄσκοπος ἡ χαρὰ, ὅταν πρὸ τοῦ ἀνθρώπου γεννωμένου ἀπλοῦται ὁ δύσπλους ὠκεανὸς τῆς ζωῆς καὶ ἀδικαιολόγητος ἡ λύπη, μὴ δυναμένη νὰ προβάλλῃ ὡς ἐπαρκὲς ἐπιχειρήμα οὔτε αὐτὸ τὸ ἄλλος τοῦ χωρισμοῦ, ὅταν πρὸ τοῦ ἀποχωροῦντος οὐδὲν ἄλλο διαφαίνεται ἢ ὁ ἥσυχος τοῦ τάφου πυθμὴν καὶ οἱ τέσσαρες ξύλινοι τοῖχοι τοῦ φρεσῆρου.

Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς σκέψεως.

Ὁ αὐτοματισμὸς εἶνε πολὺ ἀνώτερος αὐτῆς, ἥτις εἶνε ἡ ὑστερότοκος τῆς διανοίας.

* *

Εὐρισκόμην εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς συνεχόμενης πρὸς τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς αἰθούσης· κειρομμένος ὀπίσω τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ παραθύρου, εἶδα ἐλευθερίαν εἰς τὸ βλέμμα μου καὶ τὸ πνεῦμά μου νὰ κλονηθῶσιν ὄντινα δρόμον ἤθελον· ἀλλὰ τὸ μὲν βλέμμα μου ἐπέσυρεν ἀνεπιγνώτως ἡμικαὲς τι κατὰμυρον δένδρον, ὀρθούμενον ἐντὸς γειτονικοῦ κήπου· τὸ δὲ πνεῦμά μου δὲν ἠδύναμην νὰ ποσπᾶσω τῆς ἐπιμόνου σκέψεως περὶ τοῦ εἰς τὸ πλάγι μου τικτομένου παιδίου. Εἶχον πρὸ ὀλίγου ἀκούσει τὰς διατῆρας καὶ παρατεταμένους φωνὰς τῆς νέας γυναικός, ἦς τὰ σπλάγγχα ἔμενον ἔρημα τοῦ ἐπὶ ἐννέα μῆνας κατοίκου των. Εἶχα ἰδεῖ τὴν μαμμὴν τρέχουσαν ἀνασκουμπωμένην καὶ ἀποθῶσαν μετ' ὀργῆς τοὺς προστυγχάνοντας τῇ διαβάσει τῆς τῆν πενθερὰν ἀσθμαίνουσας καὶ ἀνερευθῶσαν

τὰ ντουλάπια, ὅπως κομίσῃ ὄξος ἢ ἄλλο τι ἀρωματικὸν εἰς τὴν πάσχουσαν κόρην τῆς τὰς ὑπηρετρίας ἀναταρασσομένης ἐδῶ κ' ἐκεῖ, διασταυρουμένης καὶ προσβλεπούσας ἀλλήλας μετὰ πονηροῦ μειδιάματος καὶ ἀνοιγοκλειούσας τὰς θύρας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιταγῶν τῆς μαμμῆς· τὸν Γεώργην, ὅστις ἐβημάτιζεν ὀλίγον ἀπωτέρω μου σκεπτικῶς.

Μετ' ὀλίγον ἡ σιγὴ ἀπεκατεστάθη καὶ πάλιν.

Μόνον ὑπόκωφός τις γογγυσμὸς ἠκούσθη συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενος παρὰ τὸν τοῖχον...

Ὁ Γεώργης ὄρμησεν ἐκ τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, ἡ μαῖα προσέτρεξεν ἐκ τῆς ἀντικρυνῆς καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀρτίτοκον παιδίον του, ἐν ἀρκετὰ καλοκαμωμένον ἀγῶρι, κατακόκκινον καὶ κραυγάζον γοερῶς.

Τὸ παιδίον, ὅπερ ἐμελλε νὰ δεχθῆ ἡ κολυμβήθρα τῆς Ἀγίας Σοφίας, εἶχε γεννηθῆ!

* *

Θὰ ἦτο κοπιώδες ἄμα καὶ ἄσκοπον ἀφηγηθῆ τις τὰς οἰκογενειακὰς ἐριδας, τὰς θορυβώδεις σκηπὰς, αἵτινες ἐξέσπασαν ἐν τῷ οἴκῳ χάριν τῶν δύο ἀντιμαχομένων προλήψεων, ἄμα ὡς ὀριστικῶς ἐπιστάθη ὅτι ὁ πατὴρ καὶ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου δὲν συγκατένευεν εἰς οὐδεμίαν ὑποχώρησιν καὶ ἐξήκολούθει ἐπιμένων εἰς τὴν ἰδέαν του νὰ τὸ ἀφήσῃ ἀβάπτιστον.

Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ὁ πενθερὸς, ἀστὸς προσκεκολλημένος ἰσχυρῶς εἰς τὰς θρησκευτικὰς προλήψεις, καθ' ἃς εἶνε μέγα ἀμάρτημα ἢ μὴ βάπτισις τοῦ νεογεννήτου, διεκήρυξε ῥητῶς ὅτι δὲν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κούουν τῆς παλαθωμάρας αὐτοῦ τοῦ τρελλοῦ. Ἡ πενθερὰ, παχεῖα καὶ ἐλευθερὰ τοὺς τρόπους καὶ τὴν γλώσσαν μεσόκοπη, ἔκοψε κ' ἔρραψεν ἱκανὰ κατὰ τοῦ γαμβροῦ τῆς, ἐνῶ ἡ ἀξιότιμος Μαμμὴ—νομιζουσα δικαίωμα καὶ καθῆκόν τῆς ὡς ἐκ τῆς θέσεώς τῆς νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὰ οἰκιακὰ—ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν τολημῶν μέτρων καὶ ἐπρότεινε νὰ βαπτισθῆ τὸ παιδί χωρὶς νὰ τὸ πάρῃ εἰδῆσιν ὁ κύριος—Γεώργης.

Τὸ θῦμα δὲ ὅλης αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἦτο ἡ ταλαίπωρος μήτηρ, μὴ δυναμένη νὰ ἐκφέρῃ γνώμην καὶ ἀνακλίνουσα τὴν φλέγουσαν κεφαλὴν ἐν θλίψει ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων καὶ ὑπογογγύζουσα ἐκ πόνου καὶ λύπης.

Ὀὐχ ἦττον ὅταν παρουσιάσθη ὁ Γεώργης εἰς τὴν οἰκογενειακὴν συνάθρυσιν, ἢ πρότερον τῶσον θρασέως ἐγείρασα τὴν κεφαλὴν κατὰ τῶν σχεδίων του ἀντιθρᾶσις ἐλώφαζεν ἀμέσως ἢ πενθερὰ ἔκρινε καλὸν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου, ὅπως δῆθεν ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν ἀναψυκτικοῦ τινος διὰ τὴν λεγῶ, ἢ δὲ κυρία Μαμμὴ ἔκρινεν ὠφελιμώτατον νὰ ποσπᾶσῃ πικρὴν σθένει πᾶσαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὀμιλίαν, ὅτε μὲν περιθάλπουσα τὸ μικρὸν, ὅτε δὲ συνδαυλιζουσα

τὸ ἐν τῇ ἐστία πῦρ. Μικροὶ τις ἀψιμαχία συνεκροτήθη μόνον μετὰ τοῦ πενθεροῦ, περιορισθέντος ὁμως καὶ τούτου μετ' ὀλίγον νὰ γρουλλίξῃ ὀπίσω τοῦ μεγάλου ἱταμοτοῦ μανδηλιῦ του, ὅπερ τῷ ἐγρησόμενῳ ὅπως καθάριζῃ τὴν μύτην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἀπὸ τοῦ ταμβάκου.

Οὔτε δὲ ἀποκρύφως ἐτολημῆθη πραξικόπημα τι, κατὰ τὴν θαρραλέαν συμβουλήν τῆς μαίας. Ἦτο δὲ ὄντως παραδόξος ἡ γοητεία καὶ ἡ μαντευομένη ἰσχύς τοῦ ἀνδρὸς τούτου, πρὸ τῶν προλήψεων τοῦ ὁποίου ἐτρέποντο εἰς φυγὴν πᾶσαι αἱ τῶν ἄλλων, ὅσον ἰσχυραὶ καὶ λογικώτεραι καὶ ἂν ἦσαν.

Καὶ παρὰ τὴν ἀντίστασιν τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων, παρὰ τὴν διατυμπάνισιν τοῦ πράγματος καθ' ὅλην τὴν γειτονίαν καὶ τὴν γενικὴν κατακραυγὴν τῶν ἀξιότιμων *γοικοκυράδων* καὶ παρὰ τὴν διαμαρτύρησιν τοῦ Παπᾶ-Χαραλάμπους ὅτι αὐτὸς ἀπονίπτεται τὰς χεῖρας, —πράγμα τὸ ὅποιον σπανίως τῷ συνέβαινε, —ἂν πάθῃ τίποτε τὸ παιδί, —τὸ παιδί ἔμεινεν ἀβάπτιστον.

* *

Καὶ ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ. Διῆλθε τὸν πρῶτον μῆνα, διῆλθε τὸν δεύτερον, διῆλθε τὸν τρίτον καὶ καθεξῆς ἀπεγαλακτίσθη· ἔπειτα ἤρχισεν ἡ ὀδοντοφυΐα, τόσον ἐπώδυνος καὶ τόσους κινδύνους ὑποκρύπτουσα διὰ τὰ μικρὰ καὶ τὸ παιδίον ὑπέφερον· ἡ μήτηρ ἀπετόλμησε μικρὰς τινὰς παρατηρήσεις· ἡ πενθερὰ διετύπωσεν αὐτὰς εἰς ἀπαίτησιν, διότι ἄνθρωποι εἴμεθα, ποῖός ζέρει. . . .

Ἄλλ' ὁ πατὴρ, ὡς ἐννοεῖται, διέμεινεν ἀκαμπτος. Μόνον ὅτι ὤφθη μετὰ πλείονος ἐνδιαφέροντος καὶ συχνότερον κύπτων ἐπὶ τοῦ λίκνου τοῦ νηπίου καὶ ἐφωράθη ἀναγιγνώσκων ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ δωματίῳ του βιβλίον φέρον ἐπιγραφὴν: «*Περὶ τῶν κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν νόσων*».

Εὐτυχῶς ὁ κίνδυνος παρήλθε καὶ ὁ δράκος ἀπέκτετε χωρὶς νὰ βαπτισθῆ ὠραιότατος ὀδόντας.

Μετὰ μικρὸν ἤρχισε νὰ βαδίζῃ, κατέλιπε τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν καὶ ἀνεπτύσσετο ἐκτάκτως. Μετὰ τρία δὲ ἢ τέσσαρα ἔτη ἦτο χαριτωμένον ἀνθρωπάριον, κομψόν, ζωηρόν καὶ φιλομειδές· ἤρχισε νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐθαυμάζετο διὰ τὰς καταπληκτικὰς αὐτοῦ προόδους. Ταχέως μετεπήδησεν ἀπὸ τῶν τελευταίων εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τοῦ ἀλληλοδιδασκτικοῦ. Ἐμελέτα πολὺ, ἀπερμημόνευεν εὐκόλως τὰ διδασκόμενα, ἢ δὲ νοημοσύνη αὐτοῦ ἢ ἐμφυτος παραινέουσα αὐτὸ περὶ πάντων νὰ μερμινᾷ καὶ περὶ πάντων νὰ μανθάνῃ, συνεβάλετο μεγάλως εἰς τὴν εὐμάθειαν αὐτοῦ. Τὸ πνεῦμα ὁμως αὐ-

τοῦ ἦτο ὄξυ ἄμα καὶ εὐερέθιστον, μικραὶ δὲ ἀφορμαὶ ἤρχον νὰ διαταραζῶσιν αὐτό.

Διὰ τοῦτο μεγάλην ἠσκήσεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροὴν μικρὸν τι ἐπεισῶδιον, τὸ ὅποιον τῷ συνέβη ἐν τῷ σχολείῳ ἡμέραν τινὰ, δι' οὗ τὸ πρῶτον τῷ ἀπεκαλύφθη ὅτι διέφερε πῶς τῶν συνομηλικῶν του.

Ἐλλείπει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ του ὀνόματος ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν τῇ γειτονίᾳ, ἐν τῷ σχολείῳ ἀπεκαλεῖτο ἔτι διὰ τοῦ συνήθως εἰς τὰ μικρὰ διδομένου ὀνόματος ὁ δράκος. Οὕτω διέκριναν αὐτὸν ὁ διδάσκαλός του, οἱ συμμαθηταὶ καὶ οἱ φίλοι του.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ σχολεῖον νεότερον τι παιδάριον, ξανθὸν καὶ ἀνήσυχον, τὸ ὅποιον ἐκάθισε πλησίον τοῦ Δράκου εἰς τὸ θρανίον. Οἱ μικροὶ κύριοι δὲν ἐχρειάζοντο συστάσεις ὅπως γνωρισθῶσι· παρετηρήθησαν ἀμοιβαίως καὶ τὸ ξένον παιδάριον ἠρώτησε τὸν Δράκον ἀμέσως:

— Πῶς σὲ λένε;

— Δράκο.

— Δράκο; Χά, χά, χά! Κοτζᾶμ παιδί! χά, χά, χά!!

— Τί γελάς; ἠρώτησεν ὁ Δράκος θυμώσας.

— Ἄμ' εἶνε νὰ μὴ γελάσω; Δράκος ἀκούς! δέκα χρόνων παιδί!

— Καὶ τί πῶς εἶμαι δέκα χρόνων;

— Ἄμ' μάθε λοιπόν, εἶπεν ὁ μικρὸς λαμβάνων ὕψος διδακτορικόν, πῶς δράκους λένε μόνο τὰ μικρὰ παιδάκια, ὄχι ἀνθρώπους· σὺν κ' ἐμᾶς; κατάλαβες; Νά, κύττα τριγύρω σου, εἶδες κανέναν ἄλλον νὰ τὸν λένε δράκο; Μονάχα τὸ μικρὸν ποῦ κρατᾷ ἐκεῖν' ἢ γυναικῶν ἀπ' ὀπίσω ἀπ' τὴν πόρτα. Ἐμένα μὲ λένε Κώστα, σὺν ἄλλο Γιάννη, τὸν ἄλλο Νικήτα, τὸν ἄλλο πάλι Γιάννη. . . .

Εἰς τὸν Δράκον ἔκαμε πολλὴν αἰσθησιν τὸ περιστατικὸν τοῦτο. Ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ σχολείου ἀφηγήθη αὐτὸ κλαίων εἰς τὴν μητέρα του, ἀπήτησε δὲ νὰ τῷ εἰποῦν διατί τὸν ἔλεγον ἀκόμη δράκο.

— Ἔτσι θέλει ὁ πατέρας σου, τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ ἵνα εὖρη διέξοδον τῆς στενοχωρίας τῆς.

* *

Τὸ δὲ ξένον παιδάριον, ὅπερ εἶχεν ἐν τῇ ἀγνοίᾳ καὶ τῇ ἐπιπολαιότητί του ἐπιφέρει τὴν σύγχυσιν ταύτην, ἐν τῷ μεταξύ δὲν ἔμεινεν ἀργόν. Εἰς τὸ ἀνήσυχον καὶ σαρκαστικὸν πνεῦμά του ἔδωκεν ἱκανὴν τροφήν ἢ μετὰ τοῦ Δράκου συνομιλία του.

Διηγῆθη αὐτὴν εἰς ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου καὶ ταῖς ἐξήγησεν ἐμπεριστατωμένως πῶσον ἀστεῖον ἦτο *κοτζᾶμ παιδί*, ὡς ἔλεγε, νὰ ποκαλῆται ἀκόμη δράκος.

Θὰ εἰπῆ ὅτι δὲν εἶχεν ἄλλο ὄνομα.

Τὰ ἀπλοϊκὰ παιδία παρεξενεύθησαν σφόδρα διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο.

Δὲν εἶχε λοιπὸν ὄνομα ὁ υἱὸς τοῦ Γεωργίου Σαράντη, ὡς ἄλλα δὲν ἔχουσιν ἐπώνυμον!

Τοῦτο διήγειρεν εἰδὸς τι φόβου παρὰ τοῖς μικροῖς καὶ δικαίως, ἀφοῦ αὐτοὶ κάλλιον ἴσως ἠδύνατο νὰ νοήσωσι τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὀνόματος ἢ τὴν τοῦ ἐπωνύμου.

Ἄλλὰ δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐκδηλώσωσι τὸ παράδοξον αἰσθημα τοῦτο πρὸς τὸν ἀβάπτιστον συμμαθητὴν των, προσεγγίζον περίπου πρὸς ὅ,τι θὰ ἠσθάνοντο μεγάλα παιδία, ἄνδρες, ἀπέναντι νόθου!

Οὐχ' ἦττον ὁ δράκος κᾶτι ὑπωπεύθη καὶ συχνάκις εὕρισκεν ἀφορμὰς δυσαρρεκειῶν

Ἐπερίμενε δ' εὐκαιρίαν ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα του τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου.

Ἡ εὐκαιρία αὕτη δὲν ἐβράδυνε.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ διδάσκαλος παρέδιδεν αὐτοῖς *Κατήχησιν* καὶ τοῖς ἐξήγει τὰ κατὰ τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος.

Ὅλοι ἤκουον μετὰ προσοχῆς, ἀλλ' ἰδίᾳ ὁ δράκος.

Ἦκουσεν ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐπιβάλλει ὅπως τὰ γεννώμενα παιδία βαπτίζονται· ὅτι τοῦτο ἦτο θρησκευτικὸς τύπος, ἀνευ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχε τις τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ὄνομα καὶ νὰ κληθῆται χριστιανός.

Τοῦτο ἐπέφερον αὐτῷ κατάπληξιν.

Ἐν τῇ μικρᾷ αὐτοῦ κεφαλῇ εἶχεν ἤδη ἐγκυβερνηθῆ πολλὴ πρῶτως ὁ πρῶτος συλλογισμός, ὅτι τὰ νήπια μόνον ἐκαλοῦντο δράκοι, αὐτὸς δὲν ἦτο νήπιον καὶ ἐν τούτοις δὲν ἔφερον ἄλλο ὄνομα.

Ἄρα δὲν εἶχε βαπτισθῆ.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του δύσθυμος.

Εἰς τὸ τραπέζι, ἐνῶ ἔτρωγον, δις κᾶτι ἠθέλησε νὰ εἰπῇ καὶ δις ἀνεκόπη.

Ἐπὶ τέλους μὴ κρατηθεὶς ἠρώτησε τὸν πατέρα του ἐν ἐπιτετηθευμένῃ ὀλίγον ἀφελείᾳ:

— Πατέρα, γιατί δὲ μ' ἐβαφτίσατ' ἐμένα;

Ὁ πατὴρ ἔμεινε μὲ τὸ πηροῦνιον εἰς τὸν ἄερα.

Δὲν ἐφρατᾶζετο ποτὲ τοιαύτην ἐρώτησιν.

ὑπωπεύθη δὲ μήπως ἢ γυναῖκες ἐβαλαν τὸν μικρὸν ἐπίτηδες νὰ κάμῃ τὴν ἐρώτησιν μὴ τυχόν καὶ νεώτεραι σκέψεις καὶ ἡ δυσχερὴς θέσις του ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ του τὸν ἔπειθον νὰ προβῆ εἰς τὸν θρησκευτικὸν τύπον, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκπλήρωσιν ἐπὶ τοσοῦτον εἶχεν ἀμελήσει καὶ περιφρονήσει σχεδὸν, ἀφοῦ ἐξήρτα αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ θὰ ἐγίνετο, καὶ τῶν πολιτικῶν του φρονημάτων, ἅτινα ἴσως ποτὲ δὲν ἐλάμβανον ὑπόστασιν.

Διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὸν Δράκον ἀπηγόρευσε νὰ τῷ κάμῃ τοιαύτας ἐρωτήσεις, εἰς δὲ τὴν μητέρα του συνέστησε προσοχῆν...

Ἄλλ' ὅταν ἔμαθε τὰ ἐν τῷ σχολείῳ ἐταράχθη ἅμα καὶ ἐλυπήθη πολὺ. Ἐμάντευσε τὸν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ μικροῦ συμπυκνωθέντα συλλογισμὸν. Ἐμάνθη τὰ κατὰ τὸν πονηρὸν ξένον παῖδα καὶ τοὺς ἄλλους συμμαθητάς του.

Ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἀπέσυρε τὸν Δράκον τοῦ σχολείου τῆς γειτονίας καὶ ἤρχισε νὰ τὸν στέλλῃ εἰς ἄλλο.

Βεβαίως αὐτός, ὅστις ἐπὶ τόσα ἔτη εἶχε τὴν δύναμιν νὰ κωφεύσῃ εἰς τὴν βοήν καὶ τὸν θόρυβον τῶν συγγενικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, ὅστις ἐπεβάλλετο εἰς πάντα διὰ μόνης τῆς παρουσίας του, ἠδύνατο κάλλιστα νὰ παραβλέψῃ καὶ τὴν μικρὰν τοῦ Δράκου περιέργειαν.

Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸν ἐπείραζεν ἡ ἐρώτησις αὕτη, ἦν τῷ ἔκαμιν, ἢ ἐν τῇ ἀφελείᾳ τῆς ὀδυνηρᾶ πως.

Ἀνεμίμησεν εἰς αὐτὸν τόσους χρόνους ἀδίκως παρελθόντας ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῆς βαπτίσεως τοῦ υἱοῦ του εἰς τὸν ναὸν τῶν ὀνείρων του.

Ἀνεμίμησεν εἰς αὐτὸν τόσην συμφορὰν ἐρίδων, δυσθυμιῶν, δυσαρρεκειῶν, θλίψεων, ἅς αὐτὸς διὰ τῆς προλήψεώς του εἶχε προξενήσει εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.

Ἀνελογίζετο ὅτι ὁ Δράκος εἶχεν ἤδη σχεδὸν ὑπερβῆ τὸν οὐδὸν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, προσήγγιζεν ὁ χρόνος, καθ' ὃν θὰ καθίστατο ἐφηβος καὶ μετ' αὐτοῦ θὰ συνεφῆθα καὶ τὸ πνεῦμά του καὶ θὰ ἐμάνθανε τὰς αἰτίας δι' ἃς αὐτὸς διέφερε τῶν λοιπῶν ὀμηλικῶν καὶ συμμαθητῶν του.

Καὶ θὰ ἐγέλα ἴσως ἐπὶ τῇ μωρᾷ πίστει τοῦ πατρός του, ὡς ἐγὼ εἶχα γελάσει ἐν τῷ κατηλειφῷ.

Καὶ θὰ ἠσθάνει ἴσως ποτὲ ἐπικινδύνως καὶ θάπνευσεν ἴσως, προτοῦ ἢ Ἁγία Σοφία, ἡ φαινομένη ἐκεῖ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ὡς φαινὸν μετέωρον, ἀλλ' ἐκφεύγουσα, ἐκφεύγουσα ὀσημέραι ὀλονέν, συγκατατεθῆ νὰ σταματήσῃ.

**

Ἄλλ' αἰ στιγμαὶ αὗται τῆς συναισθήσεως ἦσαν ὀλίγαι· συνήθως δ' ἀπήλειφον αὐτὰς ἢ μεγάλῃ του σκέψις καὶ ἐλπίς.

Καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ρέμβῃς ἀνεκλαλήτου, εἰς μακρὰς ὥρας ἐντελοῦς λησμοσύνης ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν, ἔβλεπεν ἐν βῆμα μόνον μακρὰν τὴν Πόλιν, εἰς ἣς τὴνκατάκτησιν ἐπίστευε πάντοτε· ἠπλωνε σχεδὸν τὰς χεῖρας, ὡς παιδίον πρὸς τὴν εἰς τὸ βάθος τοῦ φρέατος λάμπουσαν σελήνην, διὰ νὰ τὴν φθάσῃ.

Ἐβλεπε τοὺς ἔθνικοὺς στόλους καὶ στρατούς, τοὺς ὁποίους ἀνέπλαττεν ἐν τῇ παραισθητούσῃ φαντασίᾳ του, εἰσελαύνοντας νικηφόρους εἰς αὐτήν. Τὰ γαλανὰ ὕδατα τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τὸν ἀλμυρὸν ποταμὸν τοῦ Βασπό-

ρου διαυλακούμενον ὑπὸ ἑλληνικῶν σκαφῶν μὲ ἀλκίμους ναύτας.

Μονονοχὶ ἔβλεπεν ἐπὶ τοῦ μειδιῶντος οὐρανοῦ τοῦ Βυζαντίου τὸ σύμβολον τοῦ Κωνσταντίου «Ἐν τούτῳ νικᾷτε».

Σχεδὸν ἔβλεπεν αὐτὸν καὶ ἐξήρχετο εἰς προὑπάντησιν τοῦ ἐπηγγελμένου βασιλέως, ὅστις ἤθελε κυριαρχήσει τῆς ἀποκαθισταμένης μεγάλης βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

**

Ὅμως δὲν ἦτο πλέον καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ἡ πραγματικότης ἐποίει ἀλλεπάλληλα ῥήγματα, ὑπεισέδυν ὀλονέν, ἐκρήμνιζε καθ' ἡμέραν πλευρὰς ὀλοκλήρους ἐκ τοῦ φανταστικοῦ οἰκοδομηματός του.

Εἶχε παραστῆ εἰς τὴν ἐκτύλιξιν τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων σχεδὸν δύο γενεῶν. Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ λευκαίνεται ἡ γενεὰς του καὶ ἐκρυπτοῦτο ὀλίγον τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του. Δελιθυῖα μεταβολῆ ἐτελεῖτο μετὰ τῆς προόδου τῆς ἡλικίας πλέον ἐν αὐτῷ.

Καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ ἀπόκρυφος, ἄρρητος φόβος μὴ δὲν προσθάσῃ νὰ ἴδῃ τὴν Πόλιν του, μηδὲ νὰ βαπτίσῃ τὸν δράκον του.

**

Τὴν ἀποδυσπέτησιν ταύτην ἀνέκοψεν ἐπ' ὀλίγον ἢ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπελθοῦσα ἔκτακτος κατάστασις, ὁ νευρικός πυρετός, ὅστις κατέλαβε τὸ ἔθνος, ὡς ἡ ὑστάτη ἀναλαμπὴ ἐσωτερικῆς φλογὸς ζωπυρωσάσης αὐτὸ ἄλλοτε καὶ ὀλονέν σθενυμένης.

Ἰδίᾳ δὲ τὸ σωτήριον ἔτος 1878.

Ἡ ἱστορία δὲν ὤμιλησεν ἔτι περὶ τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου, ἀξιοσημειώτου κατὰ πάντα ἐν τῇ συγχρόνῳ ζωῇ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἄλλ' ἐπιτρέπεται εἰς τὴν παρούσαν διήγησιν, περιγράφουσαν ἀληθῆ γεγονότα, στενὴν ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ κατ' αὐτὴν διαδραματισθέντα, νὰ περιλάβῃ καὶ ὀλίγας γραμμάς περὶ αὐτῆς.

Λοιπὸν, κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῶν ἐφημερίδων, ἡ λυμαινομένη ἀπὸ τοῦ 1875 τὴν Ἀνατολὴν πυρὰ τότε ἀνέδιδε τὰς λαμπροτέρας αὐτῆς φλόγας ἀναρριπιζομένης ὑπὸ τῶν ρωσικῶν σημαίων. Ὁ ἀπὸ τῆς Ἐρζεγοβίνης ἐξορμήσας σπινθὴρ ἐμεγεθύνθη εἰς κολοσσαῖον ἄνθακκα. Πάντες προεμάντευον μεγάλα καὶ σοβαρὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ δὲ Γεώργιος Σαράντης ἔτριβε πλέον τὰς χεῖράς του ἐκ χαρᾶς, καίτοι ἔβλεπε τὸ ἔθνος του ἔξω τοῦ χοροῦ, λέγων καθ' ἑαυτὸν ὅτι οἱ ἄλλοι πάντες προελείαινον τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις τελευταῖος θὰ ἐπήρχετο ὅπως ἐπενέγκῃ τὸ ἔσχατον κτύπημα.

Καὶ ὄντως συνεταράχθη ἐπὶ τέλους ἐκ βαθέων σύμπαν τὸ ἑλληνικόν.

Ὡσὰν ὑπὸ τὴν γῆν ἐτελεῖτο ἀπόκρυφος μυστηριώδης βρασμός, ἀνῆρχοντο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐκυκλοφόρου ἐν τῷ ἀέρι ἄτμοι, ὁποῖοι συνήθως ἀναφαίνονται κατὰ τὰς παραμονὰς μεγάλων ἔργων.

Αἱ Ἀθῆναι ἰδίως παρίστων θέαμα ἐξοχόν.

Κίνησις πυρετώδης, ὀρμη φλογερά, ἀγνωστοὶ παλμοί, θόρυβος πατριωτισμοῦ, ἐξήγειρε, μετέδιδε ζωὴν εἰς αὐτάς, βεθυθισμένας συνήθως εἰς νεκρὰν ἀκίνησιάν ἢ ἀνιαρὰν μονοτονίαν. Σχεδὸν ἐμύριζον πυρίτιδα αἱ ὁδοὶ τῆς καὶ ἦσαν ἔτοιμα δι' ὀδοφράγματα τὰ λιθόστρωτὰ τῆς. Ὁ Μακρῶν, αἱ Πλαταιαί, οἱ πρόγονοι, ἡ τιμὴ, τὸ καθῆκον καὶ πάσα ἡ λοιπὴ συνοδία ἐκαλοῦντο εἰς ἐπιστράτευσιν καὶ παρετάσσοντο ἐν ταῖς στήλαις τῶν ἐφημερίδων, ὁπόθεν προσεκάλουν τὸ ἔθνος νὰ ἐξεγερθῆ τοῦ ληθάργου. Ἡ Πνύξ ἀπετίνασσε τὸ περιβάλλον αὐτὴν σκότος καὶ τὴν ἀπ' αἰῶνων δεσπόζουσαν σιγήν, τὸ πεδῖον τῶν Σπηλῶν ἠκουεν ἀσυνήθεις φθόγγους καὶ κραυγὰς, αἱ ἀρχαῖαι ἀναμνήσεις ἦσαν ἐν μεγίστῃ κυκλοφορίᾳ.

Εἶνε ἀληθές ὅτι εἰς τὴν Πνύκα ἐπρομήθευε παραδόξως Δημοσθένης ἡ θεολογικὴ σχολή, ἔμποροι καὶ παντοπῶλαι ἐξῆπνων δημογέρται καὶ πολέμαρχοι, καὶ οἱ ἀξιώσιμοι συντάκται τῶν ἐφημερίδων, οἵτινες ἐφλέγοντο ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ πυρός τοῦ πατριωτισμοῦ ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι, ἐκόπτοντο ἐν τῇ δευτέρᾳ κατὰ τοῦ ὑπουργείου διὰ τὴν παῦσιν ἐνός τηλεγραφοφύλακος.

Ἄλλὰ τίς ἐδίδε προσοχὴν εἰς τοιαῦτα μικρὰ πράγματα ἀπέναντι τοῦ μεγάλου ἀγῶνος;

Συλλαλητήρια πολυπληθῆ συνεκροτοῦντο καθ' ἐκάστην, σύλλογοι, ὧν μόνα τὰ ὀνόματα ἦσαν ἄξια νὰ κατατροπώσουν τοὺς ἐχθροὺς συνιστῶντο ἀλλεπαλλήλως, ἢ ἐπανάστασις ἐμαίνετο ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ καὶ ἡ κυβερνήσις εἶχεν ἀνοίξει τὰ ταμεία τῆς καὶ ἐφωδίαζε τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐκστρατεύσουν σταυροφόρους.

Αἱ ἐπαρχίαι ἠσθάνοντο τὸν ἀντίκτυπον τοῦ ἠλεκτρικοῦ τούτου κλονισμοῦ. Ἐξάπέστελλον τὰ ἐκλεκτότερα τῶν τέκνα εἰς τὰς Ἀθῆνας ἢ κατευθεῖαν εἰς τὰ σύνορα. Τὸ τελευταῖον χωρίον εἶχε τὸν λόγον ἢ τὸ ἀπόσπασμα τῶν ἐπιστράτων του, ὅστις ἀνεχώρει, καὶ τὸν ρήτορά του, ὅστις τὸν προσεφώνει.

Ὡς ὑπὸ μυστηριώδους δυνάμεως ὁ παραλυτικός ἐκινεῖτο.

Καὶ ὁ Γεώργιος Σαράντης ἦτο εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς χαρᾶς του. Ἐπίστευε πλέον ὀριστικῶς εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἰδανικοῦ του. Αὐτός, ὅστις εἶχεν ἰδεῖ δύο ἔξω ἐπαναστάσεις καταστυλωμένας, μίαν ἐσωτερικὴν ἐπαγγελλομένην νέαν ζωὴν καὶ ἀπολήξασαν εἰς σῆψιν,

ὅστις εἶχεν ἰδεῖ τόσους θορούβους διὰ τὸ τίποτε καὶ ἐδοκίμασε τόσην προσδοκίαν διαψευθεῖσθαι, ἤλπιζε ὅτι θὰ ἤλπιζε τὸ τελευταῖον.

Εἶχεν ἐγκαταλίπει πλέον πᾶσαν ἐργασίαν, ἠδιαφόρει περὶ τῶν οἰκιακῶν του, ἐφαίνετο ἐξαλλος, ἠκούετο μονολογῶν. Ἐξηγεῖτο ἀπὸ πρωίας. Μετεῖχε πάντων τῶν συλλαλητηρίων καὶ τῶν συναθροίσεων. Ἐπληροφορεῖτο περὶ ὅλων. Ἐπεζήτησε τὴν γνωριμίαν τῶν ἀναμειγμένων εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ ἀνδρῶν, ὅπως εἶνε ἐντὸς τῆς ὑποθέσεως. Ἐκ τοῦ ὑστερήματός του συνεισέφερεν ὅ,τι ἠδύνατο.

Ἄλλ' ἡ ἀγαπητοτέρα του ἐνασχόλησις ἦτο νὰ πηγαίη νὰ βλέπῃ τοὺς ἀφικνουμένους στρατιώτας πυρετωδῶς γυμναζομένους. Ἐβυθίζετο εἰς τὴν θέαν των ἐπὶ μακρόν. Καὶ ὅταν ἐτελείωνον τὰ γυμνάσια ἐπέστρεφε καὶ αὐτὸς συμβαδίζων μετὰ τῶν ἀπερχομένων στρατιωτῶν εἰς τὴν οἰκίαν του περιχαρῆς.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἡ θέα ἐνὸς ὀλοκλήρου λαοῦ τραπέντος εἰς φυγὴν πρὸ ἐνὸς ἀφηνιάσαντος ἵππου, τὸν ἔκαμεν ἐπ' ὀλίγον νὰ σκεφθῆ.

Ἄλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἡ πρώτη εἰδησις ἦν ἔμαθε πρῶτ' ἠκούετο, ἐξυπνήσας ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους, παρὰ τοῦ καρεπώλου, ἦτο ὅτι ὁ στρατὸς εἶχεν ἐξέλθει τῶν συνόρων τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπύρεσον πάντες καὶ οἱ ψυχρότεροι. Αὐτὸς δ' ἐτέλει ὑπὸ φρενιτιδὰ σχεδόν· διότι τὸν στρατὸν, ὃν ἐκεῖνοι ἐνόμιζον βαίνοντα πρὸς κατὰληψιν τῆς Θεσσαλίας, αὐτὸς ἐβλεπεν ὀρμῶντα... ὅπως κυριεύσῃ τὴν Κωνσταντινουπόλιν.

* *

Ἄλλὰ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἡ πρώτη πάλιν εἰδησις ἦν ἠκούετο παρὰ τοῦ γείτονός του καρεπώλου ἦτο ὅτι ὁ στρατὸς ὁ βαδίζων πρὸς κατὰληψιν τῆς Θεσσαλίας — ὄχι, τῆς Ἁγίας Σοφίας — εἶχεν ἐπαναφέρει τὰς σηκὰς του εἰς Λαμίαν.

Ἡ χιονοστιβὰς μίξς ὑπουργικῆς ἀνακοινώσεως κατέπνιγεν ὑπὸ τὸν παγετώδη ὄγκον τῆς καὶ φλόγα καὶ ἐνθουσιασμὸν καὶ ζῶην ἔθνους ὀλοκλήρου.

Ὁ Γεώργιος Σαράντης πεισματωδῶς ἠρνήθη τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος.

Ἄλλ' ὅταν ἐπίσθη, ὅταν δὲν τῷ ἔμεινεν ἡ ἐλαχίστη πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ στρατὸς, ὅστις θὰ ἐπροχώρει μέχρι τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἶχε φθάσει μέχρι τῆς Ὀμβριακῆς, ὁ στρατὸς, ὅστις θὰ διέσχίσει νικηφόρως Θράκην καὶ Μακεδονίαν, θάνεστελλε τὴν πρῶτον τῶν ῥωσικῶν ἀετῶν, θὰ συνέτριβεν ὑπὸ τοὺς πόδας του πόλεις καὶ φρούρια καὶ ἔθνη καὶ λαοὺς, ἐπέστρεψε μὲ καταβιβασμένους λόγγας καὶ διπλωμένους σημαίας, ἀφοῦ ἐκυριεύσεν ἐνδύξως τὴν Φεωρικαν, ἔμεινεν ἐμβρόντητος καὶ ἐννεός.

* *

Τοῦτο ἦτο κτύπημα θανάτου δι' αὐτόν.

Ὡς εἶχε πρὶν ἀρχίσει νὰμφιβάλλῃ ὀλίγον, καταπεπονημένος ἐκ τῶν ἠθικῶν ταλαιπωριῶν καὶ πυρακτωθεὶς τέλειον ἐκ τοῦ ἐν τοῖς στήθεσίν του ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτρεφομένου πυρός, δὲν ἠδύνατο νὰ προσδοκᾷ ἄλλην ἀναβολὴν.

Τοῦτο ἦτο φοβερὰ καταστροφή, κατερείπιωσις ἀνήκουστος ὀνείρων, πόθων, ἐλπίδων, δι' ὧν ἐπὶ τόσα ἔτη εἶχε συντηρηθῆ ἐν τῇ ζωῇ.

Ἡσθάνετο ὅτι τῷ ἔλειπεν ἡ τροφή αὐτῆ.

Καὶ δὲν ἠθελεν, ὄχι, νὰποθάνῃ ἐξ ἀσιτίας.

Ὅχι! Ἐπὶ τέλους ἡ λελογισμένη ἐν τῇ ἀλογίᾳ τῆς πίστεως αὐτοῦ κατῆντα τυφλὸν παῖσμα.

Δὲν ἠθελε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἰδανικόν του πλέον, καὶ ἀπραγματοποιήσῃ καὶ τῶρα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἔστω! Καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰποθάνῃ μετ' αὐτοῦ καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ πιστευθῆ ὀριστικῶς παράφρων κοινός, θὰ τὸ διετήρει, θὰ συναπέθνησκε, θὰ συνεθάπτετο μετ' αὐτοῦ, τὸ ὅσαον ὑπῆρξεν ὁ μόνος ἀληθὴς σύντροφός του.

Ὡς οἱ παῖδες τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν ἐτήρουν ὑπὸ τὸ ἱμάτιόν των τὸ σπαράσσον αὐτοὺς κλοπιμαῖον ἀγρίμιον, κλέψας ἐκ τοῦ βωμοῦ τῶν πατέρων του μίαν πίστιν, ἐννέει νὰ τὴν διατηρήσῃ καὶ ἂν κατεσπαράσσεται ὑπ' αὐτῆς.

Γ'.

Καὶ ἐπῆλθε τοῦτο ἐπὶ τέλους. Μίαν πρωίαν εὐρέθη ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐνδεδυμένος, ἐξηπλωμένος φαρδύς πλατύς, μὲ ἀνοικτούς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐν βλοσυρᾷ ἀκίνησι καρφωμένους ἐπὶ μεγάλης ὠραίας εἰκόνας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἠτις ἀπήστραπτεν ἐπὶ τοῦ ἀπέναντί του λευκοῦ τοίχου ἐν χρυσῷ πλαίσίῳ.

Δ'.

Μετὰ 15 ἡμέρας ἐκαλούμην ὑπὸ τῆς οἰκογενείας νὰ βαπτίσω τὸν δράκον. Τὸν ὀνόμασα Δημήτριον, τὸ ὄνομα τοῦ πάππου του.

M. A. ΜΗΤΣΑΚΗΣ.

Ὁ μὴ παραδεχόμενος ἄλλην λογικὴν ἢ τὴν τῶν χρημάτων δύναται νὰ γείνη ὑπερπλουτος, ἀλλ' ἠθικῶς θέλει πάντοτε διακίμεναι ἀθλίας· διότι ὁ πλοῦτος οὐδέποτε ἀποδεικνύει μεγαλοφροσύνην, καὶ χρησιμεύει μόνον πολυλάκεις, ὡς ἡ λάμψις τῆς πυγολαμπίδος ἀναδεικνύει τὸν σκόληκα, νὰ καθιστᾷ φανερωτέρην τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἰδιοκτῆτου αὐτοῦ.

Ἐν τῷ «Χρόνῳ τῆς Νέας Ἰόρκης» δημοσιεύθη τὸ κατωτέρω περὶ τοῦ κ. Σχλεϊμαν καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ λίαν ἐνδιαφέρον ἄρθρον, οὗτινος μεταφράσιν παρέρχεται εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς «Ἐστίας». Σ. τ. Δ.

Ο ΣΧΛΕΙΜΑΝ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ.

Ἡ ἀνακτορικὴ αὐτοῦ οἰκία καὶ ὁ τρόπος τοῦ βίου του ἐν αὐτῇ. — Οἰκοδομὴ ἐκ μαρμάρου κατ' ἑλληνικὸν ῥυθμόν. — Ἡ καλλιτεχνικωτάτη οἰκία τῶν Ἀθηναίων. — Ψηροβετήματα. — Ἀγάλματα καὶ ἐπιγραφαί, μωσαϊκῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ σπουδαστηρίου αὐτοῦ. — Ἑλληνικὰ ὀνόματα διὰ τοὺς ὑπερήτας.

Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὰς νεωτέρας Ἀθήνας ἐκτὸς τοῦ Παρθενῶνος ἔχουσι νὰ θαυμάσωσι καὶ τὸν μέγαν ἀρχαιολόγον διδάκτορα Σχλεϊμαν, ὅστις ἐγκατεστάθη πρὸ ἑτῶν ἐν Ἀθήναις, ὡς γνήσιος ἀπόγονος τοῦ Περικλέους, νυμφευθεὶς Ἑλληνίδα Ἀθηναίαν μάλιστα καὶ ἀποκτήσας τέκνα ἑλληνοπρεπέστατα ἀνατρεφόμενα. Ὅσον ὅμως εἶνε εὐχερὲς τὸ νὰ ἴδῃ τις καὶ νὰ περιεργασθῆ τὸν Παρθενῶνα, τόσον εἶνε δύσκολον νὰ γνωρίσῃ τις ἐκ τοῦ πλησίον τὸν διδάκτορα Σχλεϊμαν. Ὁ ἀποκαλύψας τὴν Τροίαν τοσοῦτον στενοχωρεῖται ὑπὸ τῶν ξένων περιηγητῶν, ὥστε ὁ θυρωρὸς αὐτοῦ Βελλεροφόντης ἔλαβε διαταγὴν νὰ λέγῃ στερεοτύπως εἰς πάντας τοὺς προσερχομένους «δὲν εἶνε εἰς τὸν οἶκον». Ἄλλ' ἐκ τούτου οὐδύλως ἔπαται ὅτι ὁ διδάκτωρ εἶνε ἀφιλόξενος· διότι καθ' ἑκάστην Πέμπτην τῆς ἐβδομάδος ἡ οἰκία αὐτοῦ εἶνε ἀνοικτὴ εἰς τὴν κοινωσίαν τῶν Ἀθηναίων. Ὁ ξένος οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ πράξῃ ἢ νὰ ἀφήσῃ τὸ ἐπισκεπτήριόν του ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος θὰ λάβῃ πρόσκλησιν ὑποδοχῆς, καὶ θὰ εἰσαχθῆ τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν φιλολογικὸν κύκλον τῶν Ἀθηναίων. Ἄλλ' αἱ τοιαῦται ἐσπερίδες εἰ καὶ λίαν τερψιθυμοὶ, ἠκίστα παρέχουσι ὅμως τὴν εὐκαιρίαν νὰ σπουδάσῃ τις τὸν οἶκον καὶ τοὺς οἰκοῦντας· πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τύχῃ τις πρωϊνῆς προσκλήσεως.

Ἡ οἰκία ἀνδρὸς διατρέξαντος μέγα ἐν τῷ κόσμῳ στάδιον παρέχει πάντοτε ἐνδιαφέρον, κατετελεῖ κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον μίαν τινὰ κλεῖδα πρὸς ἐξήγησιν τοῦ χαρακτῆρός του. Ὅτε ὁ δόκτωρ Σχλεϊμαν ἀπεφάσισε τὴν οἰκοδομὴν τοῦ λαμπροῦ μαρμαρίνου παλατίου του, προσεκάλεσε τὸν ἀρχιτέκτονα Τσίλλερ καὶ εἶπεν αὐτῷ: «Ἐζήσα ὅλον μου τὸν βίον ἐν μικρᾷ τινὶ οἰκίᾳ· θέλω ὅμως νὰ διέλθω τὰ ὑπολείποντά μοι ἔτη ἐν μεγάλῃ οἰκίᾳ· ζητῶ εὐρυχωρίαν καὶ οὐδὲν πλέον ἔκλεξον οἶον δῆποτε ῥυθμὸν θέλης, αἱ μόνον ὄροι μου εἶνε πλατεῖα μαρμαρίνη κλιμαξ ἀγούσα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ ἄνω πατώματος καὶ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τεράτιστα». Ὁ ἀρχιτέκτων Τσίλλερ ἐξελέξατο ῥυθμὸν Γερμανο-νεοελληνικόν, καὶ κατεσκευάσθη οὕτω τὸ κομψότερον οἰκοδόμημα τῶν νέων Ἀθηναίων. Ὁ ῥυθμὸς οὗτος συνειθίζεται πολὺ ἐν Γερμανίᾳ

καὶ Μονάχῳ, καὶ εἰς τοὺς συνειθισμένους μὲ τὴν γαλλικὴν ἢ γοθτικὴν ἀρχιτεκτονικὴν φαίνεται τῷ ὄντι ἀπλοῦς καὶ ἀκομψὸς καὶ ἀπολύτως μονότονος, διότι ἐν αὐτῷ τὸ μόνον ἐπικρατοῦν εἶνε ἡ συμμετρία. Ἄλλὰ προκειμένου περὶ τῆς οἰκίας τοῦ διδάκτορος Σχλεϊμαν, τὰ συνήθη ταῦτα ἐλαττώματα τοῦ Γερμανο-ἑλληνικοῦ κατενικήθησαν καὶ διὰ τῆς ποικιλίας τοῦ σχεδίου καὶ ἐν γένει διὰ τῆς ἐντελείας τῶν λεπτομερειῶν.

Εἶνε μὲν ἡ οἰκία τετράγωνος, ἀλλ' ἡ διαχώρισις τῆς ἐμπροσθίας ὀψέως διὰ διπλῆς σειρᾶς στοῶν ἀφαίρει πᾶσαν δυσάρεστον μονοτονίαν ἀπὸ αὐτῆς, διότι διαίρει τρόπον τινὰ αὐτὴν εἰς τρία μέρη. Ἡ κλιμαξ προσηρτημένη εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς οἰκίας παρέχει λαμπρὰν θέαν ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς οἰκίας. Αἱ κομψαὶ μαρμαρίναι αὐτῆς βαθμίδες ἀνερχοῦνται ἐλικοειδῶς μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πατώματος. Τὸ μέτωπον τῆς βάσεως τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν εἶνε λείον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πάτωμα περιέχουσιν ὑπὸ τὴν στοῶν ἀνὰ ἓνα ἐξώστην. Οἱ ἐξώσται οὗτοι δίδουσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς. Ἐν εἰδει θαλασσίων κόλπων παικίλλουσι τὴν πρόσοψιν, καίτοι ἀπλοῦν ἀποτελοῦσαι τετράγωνον καὶ προσθέτουσιν αὐτῇ ἐξαιρετοῦν συμμετρίαν καὶ κάλλος. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τοῦτο ἐνισχυθῆ διὰ τῆς ζωγραφῆσεως τῶν τοίχων δι' ἐρυθροῦ πομπηϊανοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ λαμπρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ μάρμαρα τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς. Ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ἐρυθρῶν φατωμάτων τῆς στοῆς εἶνε ἐζωγραφημένοι ἐν πομπηϊανικῷ ὁμοίῳ ῥυθμῷ αἱ Μούσαι. Τὰ κιονόκρανα, τὰ κοσμηματα τῶν παραστάδων εἶνε λεπτῶς ἐξεργασμένα καὶ ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ ἀναγέννησιν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ῥυθμοῦ. Ἡ ὀροφή τῆς οἰκίας περικυκλοῦται ὑπὸ μαρμαρίνων ἀγαλμάτων τῶν θεῶν καὶ τῶν θεαινῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ζώνης τῆς οἰκίας καὶ κάτωθεν τῆς δευτέρας στοῆς ὑπάρχει ἐπιγραφὴ μεγάλῃς χρυσοῖς γράμμασιν Ἰλίου Μέλαθρον.

Πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀνακτορικοῦ τοῦτου μεγάρου ἐδαπανήθησαν 390,000 φράγκων. Εἶνε δὲ τοῦτο ὑπὸ ἐποψίαν ἀναπαύσεως τέλειον, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ δρῶσις μὲ ὅλον τὸν φοβερόν καύσωνα τοῦ ἑλληνικοῦ θέρους εἶνε ἐπαρκῆς. Ἐκατέρωθεν καὶ ὀπισθεν ὁ οἶκος ἔχει μικροὺς κήπους ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἀγάλματα καὶ βρύσσαι. Κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου, τῆς μάλλον πλατείας λεωφόρου τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων. Ὁ φοβερὸς Βελλεροφόντης φυλάττει τὴν θύραν, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις τὴν ἀδειαν τοῦ δάκτορος Σχλεϊμαν ὅπως ἐπισκεφθῆ τὴν βιβλιοθήκην, καὶ ἡ θύρα θὰ ἀνοίγῃ αὐτῷ. Τὸ ἰσόγειον ὅπου εἰσέρχεται τις κατὰ πρῶτον εἶνε κατελημμένον ὑπὸ τοῦ Μουσειοῦ, ὅπου εἰσὶν

εναποθεσιμῆναι αἱ τρωϊκῆ ἀρχαιότητες ὅσαι δὲν ἐστάλησαν εἰς Βερολίνον. Αὗται συνίστανται ἐκ πολυπληθῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἀγγείων καὶ σπονδυλίων καὶ ἄλλων διαφόρων ἀντικειμένων χρησιμευσάντων ποτὲ ἐν Ἰλίῳ. Ὑπερῶν τῆς εἰσόδου τοῦ Μουσείου ὑπάρχει γύψινον ἀνάγλυφον ὠραίας μετόπης τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ μόνον τεμάχιον ἀνάγλυφον ὅπερ ὁ διδάκτωρ Σχλεῖμαν ἀνεκάλυψεν ἐν Τρωάδι. Ἐκ τοῦ ἰσογείου ἀνέρχεται τις δι' εὐρείας ἐκ λευκοῦ μαρμάρου κλίμακος εἰς μεγάλην τινὰ εἴσοδον, πρὸς ἣν φθάνει ἐπίσης δι' ἐτέρας κλίμακος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς οἰκίας. Ἄνω τῆς θύρας τῆς εἰσόδου ταύτης βλέπεις μεγάλην γλαύκα ἐκ ξύλου, ὅλα δὲ τὰ τοιοῦτου εἶδους κοσμήματα ἀναφέρονται εἰς τι τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων τοῦ Σχλεῖμαν ἐν Τροίᾳ καὶ Μυκήναις· τοιαῦτα εἶνε τὸ μωσαϊκὸν ἔδαφος καὶ αἱ τοιχογραφίαι. Τὸ πρῶτον τοῦτο πάτωμα ἀποτελεῖται ὑπὸ τῶν δωματίων τῆς ὑποδοχῆς, κειμένων πρὸς τὸν ἐξώστην, ἐν ᾧ τοποθετεῖται ἡ μουσικὴ καὶ ὅστις χωρίζεται τῆς αἰθούσης διὰ παραπετασμάτων. Οἱ τοῖχοι τῆς αἰθούσης εἰσὶ κεκοσμημένοι κατὰ τὸν πομπηϊανικὸν ῥυθμόν. Ἐπὶ τῆς ὀροφῆς ὑπάρχουσιν εἰκόνες χουρευτριῶν καὶ αἱ μεγάλα μετόπαι εἰσὶ πλήρεις παραστάσεων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ δούξ Σχλεῖμαν, ἀποτελουμένων ἐκ μικρῶν παίδων, τῶν μὲν ἀνασκαπτόντων, τῶν δὲ ἀναγιγνωσκόντων ἐπιγραφῶς κτλ. Αὗται αἱ εἰκόνες εἰσὶν ἀρισται ὑπὸ βιενναίων καλλιτεχνῶν ἐξεργασθεῖσαι. Τὸ ἔδαφος ἀποτελεῖται ἐξ ἰταλικοῦ μωσαϊκοῦ. Ἐπὶ τοῦ τοίχου ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ Ὀμήρου ἀναφερόμεναι εἰς τὸν χορόν. Καὶ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ δ' ἐπίσης, εἰς ὃ εἰσέρχεται τις ἐκ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς τῆς αἰθούσης, ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ ὁμηρικῆ ἀναφερόμεναι εἰς συμπόσια. Ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ πατώματος τούτου δύνανται εὐκόλως νὰ κινῶνται 300 ἕως 400 προσκεκλημένοι.

Ἀνερχόμενός τις δύο σειρὰς μαρμαρίνης κλίμακος φθάνει εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, ὅπερ περιέχει τὴν βιβλιοθήκην τοῦ διδάκτορος καὶ τὸ ἰδιαιτέρον σπουδαστήριον ὡς καὶ τὰ δωμάτια τῆς οἰκογενείας. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ πατώματι, αἱ τοιχογραφίαι εἶνε ῥυθμοῦ πομπηϊανικοῦ καὶ τὸ ἔδαφος ψηφιδωτόν κατὰ σχήματα ληφθέντα ἐξ ἀντικειμένων εὐρεθέντων ἐν Μυκήναις καὶ Τρωάδι. Τὰ πλαίσιμα καὶ ἡ ὀροφὴ τῶν δωματίων τοῦ ὑπνοῦ εἶνε διατετραπημένα χάριν ἀρισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ εἶνε πρόβλημα δι' ἀθηναϊκὸν οἶκον, ὅπου παράθυρα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ τὴν νύκτα ἕνεκα τοῦ νοσηροῦ ἀέρος. Τὸ κατ' ἐξοχὴν δωμάτιον τοῦ πατώματος τούτου εἶνε ἡ βιβλιοθήκη, ἣτις καταλαμβάνει ἀκριβῶς τὴν θέσιν, ἣν ἐν τῷ πρώτῳ πατώματι ἡ αἰθουσα τοῦ

χοροῦ. Τὰ δύο ἰδιαιτέρα σπουδαστήρια τοῦ διδάκτορος, ἐν διὰ τὸν χειμῶνα καὶ ἕτερον διὰ τὸ θέρος, κεῖνται εἰς τὰ ἄκρα τῆς αἰθούσης τῆς βιβλιοθήκης. Αὕτη φωτίζεται ὑπὸ τριῶν ὑελίνων θυρῶν βλεπουσῶν πρὸς τὸν ἐξώστην. Οἱ τοῖχοι αὐτῆς εἰσὶ δι' ἐρυθροῦ χρώματος κεχρισμένοι, κεκοσμημένη δ' ἐπίσης καὶ ἡ ὀροφὴ αὐτῆς. Τρεῖς σειραὶ χαμηλῶν θηκῶν πεπληρωμέναι βιβλίων ἐκτείνονται περίξ τῆς αἰθούσης ἐπὶ τῆς ἄνω δὲ σειρᾶς κεῖνται πολλὰ ἄξια λόγου ἑλληνικὰ ἀγγεία καὶ ὑπὲρ αὐτὰ ἀριθμὸς τις ἐλαιογραφιδῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀντίτυπα τῆς Ἡοῦς καὶ Βεατρίκης τοῦ Γαιτώ. Ἡ Ἡὸς φαίνεται οὕσα ἔργον προσφιλες τῷ διδάκτωρι Σχλεῖμαν, διότι καὶ ὁ διάδρομος τῆς οἰκίας κοσμεῖται μετὰ τὴν τοιχογραφίαν αὐτῆς. Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ὑπάρχει καὶ εἰκὼν τοῦ διδάκτορος, παριστάνοσα αὐτὸν ὡς νεανίαν, καὶ εἰκόνες ἄλλων προϋχόντων τοῦ γενεθλίου χωρίου του, ἀνηρημένοι ἐνταῦθα ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτούς, οἵτινες τὸν ἐνεθάρρουν εἰς τὸ ἔργον του. Οἱ τοῖχοι προσέτι εἶνε κεκοσμημένοι μετὰ στίχους τινὰς τοῦ Ὀμήρου χρυσοῖς γραμμασίν, ἄνω δὲ τῶν θυρῶν εἰσὶ τὰ ἐξῆς ἑλληνικὰ γνωμικά: «Γράθι σαυτόν». «Μελέτη τὸ πᾶν». «Πᾶν μέτρον ἀριστον». «Βαρὺ ἀπαίδευσις». «Μηδὲν ἄγαν». «Μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίστω». «Ψυχῆς ἰατρεῖον». Ἀνοικτῆ τις θερμάστρα μετὰ μαρμαρίνον ἀνώφλιον κατέχει ἐν ἄκρον τῆς αἰθούσης, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνωφλίου τούτου εἰκόνες τινὲς καὶ ἀρχαῖα τινὰ μάρμαρα καὶ ἀγγεία πήλινα κεῖνται περίξ ἐνός ὀρειχαλκίνου ὠρολογίου παριστῶντος τὸν Ὀμηρον, οὗ ἡ κεφαλὴ εἶνε πάντοτε ἐστεμμένη μετὰ κλάδον ἐλαίας. Ἄνω τοῦ ἀνωφλίου κρέμαται φωτογραφία τῆς κυρίας Σχλεῖμαν φερούσης ἐγχώριον ἑλληνικὸν ἔνδυμα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χρυσοῦν διάδημα, ἐκ τῶν ἐν Τροίᾳ εὐρεθέντων. Παραπλευρῶς κρέμαται πληθὺς διπλωμάτων ἐπ' ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Σχλεῖμαν, ἀπονεμηθέντων αὐτοῖς ὑπὸ διαφόρων ἀρχαιολογικῶν καὶ ἄλλων τῆς Εὐρώπης Συλλόγων, ὧν τελευταῖον εἶνε τὸ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βελγίου ἀπονεμηθέν¹. Τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης τῆς βιβλιοθήκης εἶνε κατελημμένον ὑπὸ δύο ἐκθεματικῶν τραπέζων, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσιν *συλλογαὶ* ἀρχαίων νομισμάτων καὶ ἐξ ἐτέρας μακρᾶς τραπέζης κεκαλυμμένης ὑπὸ φυλλαδίων καὶ περιοδικῶν ὅλων τῶν γλωσσῶν, τὰ ὅποια ὁ διδάκτωρ Σχλεῖμαν ἀναγινώσκει ὡς παμφάγος, ὅστις ὀμιλεῖ ὡς μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν τὴν γερμανικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, ἰταλικὴν, ἑλληνικὴν, ῥωσικὴν καὶ ὀλλανδικὴν. Ἡ βιβλιοθήκη δὲν εἶνε μὲν μεγάλη, ἔχει ὅμως πληθὺν χειρογράφων, περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων δεδεμένων καὶ ἐπιστημονικῶν διατριβῶν. Πλὴν τῶν

κλασσικῶν συγγραφέων, φιλολογικὰ ἔργα ἐξόχως προσφιλῆ αὐτῷ εἶνε τὰ ἔργα τοῦ Leibnitz καὶ Καντίου, τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σχίλλερ, τοῦ Ρακίνα καὶ Βίκτωρος Οὐγκώ, τοῦ Bulwer καὶ Dickens. Ἐκτός δὲ τούτων ἔχει συλλογὴν Ὀδοιπορικῶν ἀρχαιολογικῶν, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ εἶνε μᾶλλον εἰδικοῦ ἐπιστήμονος ἢ ἐγκυκλοπαιδικοῦ ἀνδρός. Ἐκαθήσαμεν παρὰ τὴν τράπεζαν ἀναγινώσκοντες τὰς τελευταίας ἀγγλικὰς ἐφημερίδας, ὅπου προσηνέχθη ἡμῖν καφές. Εἶτα ἠνεώχθη ἡ θύρα τοῦ χειμερινοῦ γραφείου καὶ παρουσιάσθη ἡμῖν αὐτὸς ὁ διδάκτωρ μετὰ τὸ κονδύλιον ἀνά χειρας. Ἐξῆλθεν ἵνα ἐρωτησῆ ἡμᾶς ἐὰν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν γνώμην περὶ τῶν τροφίμων, τὰ ὅποια προτιθεταὶ νὰ παραγγεῖλῃ ἵνα σταλῶσιν εἰς Τροίαν χάριν τῶν αὐτῶν ἀνασκαφῶν. Εἶτα ἐνεπέσαμεν εἰς μεγάλην συζήτησιν περὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ἢ βιενναίου ζυθοῦ, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας προσεκληθήμεν εἰς τὸ σπουδαστήριον. Τοῦτο εἶνε ὠραῖον δωμάτιον περιέχον πολλὰ γραφεῖα, εἰς τὸ μέσον δὲ ἐν ὑψηλότατον, διότι ὁ διδάκτωρ συνειθίζει πάντοτε νὰ ἐργάζεται ὄρθιος. Ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῶν τοίχων ὑπάρχουσι θῆκαι πλήρεις ἀρχαιοτήτων, καὶ ὑπερῶν τούτων τὰ σημαντικώτερα διπλώματα τοῦ διδάκτορος. Ἐδειξε δ' ἡμῖν ἐπιστολάς τινάς, μίαν τοῦ Γλαδστωνος, ἐτέραν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου καὶ ἐτέραν ἐμπόρου τινός, ὅστις ἄλλοτε προσήνεγκεν αὐτῷ νέφοντι μισθὸν 45 λιρῶν ἐτησίως ἐπὶ 19 ἔτη. Ἡ τελευταία αὕτη ἐπιστολὴ ἔπαθεν ἐν ναυαγίῳ καὶ εἶνε κιτρινῆ ὡς ἐκ τῆς ἄλμης· μετ' ἐπιμελείας δὲ ὁ διδάκτωρ διατηρεῖ αὐτὴν καὶ δεικνύει μετ' ὑπερηφανίας ἐκάστοτε ὡς μαρτύριον τῆς μικρᾶς ἀρχῆς, ἐξ ἧς ὀρμώμενος ἐσημάτισε πρόσδοτον ὑπερβαίνουσαν τὰς 10,000 λίρας. Ἄλλα ἔγγραφα ἄξια σημειώσεως ὑπάρχουσι τὰ διπλώματα αὐτοῦ ὡς πολίτου τῆς Ἰνδιανόλεως καὶ Νέας Ὑόρκης τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ φωτογραφίαι τοῦ γενεθλίου χωρίου του. Μεταξὺ τούτων τῶν τελευταίων δεῖκνυται καὶ ἡ οἰκία τῆς Μίνας, τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐρωμένης τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, μετ' ἧς ὠνειροπόλοι ν' ἀνασκάφη τὴν Τροίαν ἐν ἡλικίᾳ 6 ἐτῶν. Αἱ ἐλπίδες τῶν νέων τούτων ἐραστῶν ἐθαύσθησαν ὑπὸ τῶν γονέων τῆς νεανίδος, οἵτινες διέκοψαν τὰς κρυφίους αὐτῶν συνεντεύξεις. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἐκ τῶν θησαυρῶν τοῦ διδάκτορος εἶνε ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν (menu) τοῦ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει τοῦ Βερολίνου δοθέντος γεύματος. Ἦνε δὲ ἑλληνιστὶ γεγραμμένος. Πέριξ αὐτοῦ ἀλληγορικῆς τις εἰκὼν παριστᾷ τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν Τροίαν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Πριάμου, ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ κρατοῦντα σκᾶ-

πάνην, ἔμβλημα κατάλληλον τῶν κόπων του, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τεταμμένη μικρογραφίαν τῆς θεᾶς Νίκης, ἣτις κλίνει πρὸ αὐτοῦ ἵνα θέσῃ στέφανον ἐλαίας ἐμπροσθεν. Ἄρκτος κράζουσα εἰς τοὺς πόδας του ἀντιπροσωπεύει τὴν πόλιν τοῦ Βερολίνου. « — Ἐνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ προηγηθείσης ψυχρότητος, εἶπεν ἔτι ὁ διδάκτωρ Σχλεῖμαν, τὸ Βερολίνον μοὶ ἔκαμεν ὑψίστην τιμὴν. Ἐχει τρεῖς ἐπιτίμους πολίτας, τὸν Βίσμαρκ, τὸν Μόλτκε καὶ ἐμὲ ».

Ἐνῶ ἐξητάζομεν τὰ ἐντὸς τοῦ γραφείου του, ἠκούσθη αἰφνίδιος κτύπος συνωδευμένος ὑπὸ παιδικῆς φωνῆς· ἦτο ἡ ὦρα καθ' ἣν συνήθως ὁ διδάκτωρ ἔπαυε τὴν ἐργασίαν, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἤρχετο ὅπως ὑπενθυμίσῃ αὐτῷ τοῦτο. Ἐξῆλθομεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ὅπου περιέμενε ἡ κυρία Σχλεῖμαν καὶ ἡ Ἀνδρομάχη. Εἶνε συμπαθεστάτη οἰκογένεια· ἡ οἰκοδέσποινα, ἡ ὅπως οἱ Ἕλληνες λέγουσιν ἡ κυρία Σοφία Σχλεῖμαν εἶνε εὐειδῆς γυνὴ, μελαγχροινὴ καὶ χαρίεσσα. Ἦτο κόρη Ἀθηναία, ἡμέραν δὲ τινα γευματίζων ὁ κύριος Σχλεῖμαν εἰς τὸν πατρικὸν αὐτῆς οἶκον ἐξεπλάγη διὰ τὴν ὠραϊότητα τῆς κόρης καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν Ὀμηρον αὐτῆς κλίσιν, καὶ αὐθροεὶ ἐποιήσατο πρότασιν γάμου μετὰ τὸ γεῦμα. Ἡ οἰκογένεια ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης μέχρι τῶν γάμων αὐτῆς ἔλαβε διδασκαλίαν πρὸς σπουδὴν, ἵνα καταστῇ ἄξια σύζυγος τοῦ διακεκριμένου ἀρχαιολόγου· πεπροικισμένη ὑπὸ μεγάλης φυσικῆς εὐφυίας, ἐγένετο δι' ἐπιμόνον σπουδῆς γυνὴ λίαν πεπαιδευμένη. Ὀμιλεῖ τὴν ἰταλικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν, πάσας μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχερείας. Δὲν εἶνε ἀληθὲς, ὡς λέγουσιν, ὅτι γινώσκει ἐκ στήθους τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσειαν· ἀλλ' οὐχ ἦτον δύναται μέγα μέρος ἐξ αὐτῶν νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἀπροσκόπτως. Ἡ Ἀνδρομάχη, τὸ πρεσβύτερον αὐτῆς τέκνον, ὑπόσχεται νὰ καταστῇ ἐφάμιλλον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὴν μάθησιν· ἂν καὶ μόλις 11 ἐτῶν ὀμιλεῖ τὴν γερμανικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἑλληνικὴν μετ' εὐκολίας. Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων, ὠραῖον ξανθόμαλλον παιδίον πενταετὲς, δὲν διακρίνεται μὲν ὡς πολὺ γλωσσον, ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ καθ' ἐκάστην ἀπαγγέλλει αὐτῷ 3 ὥρας τὸν Ὀμηρον, προφανῶς μετ' ἐλπίδος ὅπως ἐντυπωθῆ ἐν τῷ νῶ αὐτοῦ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ, ἐνόσφ διατρέχει τὸ στάδιον τῆς μορφώσεως.

Αὐτὸς ὁ διδάκτωρ εἶνε ὄντως ἀξιοθαύμαστος διὰ τὴν ἀκατάβλητόν του δραστηριότητα καὶ διὰ τὴν ἔκτακτον πρὸς τὴν ἐργασίαν εὐφυίαν· ἐκτός ὅτι ὀμιλεῖ ἐπὶ γλῶσσας ὡς τὴν μητρικὴν του εἶνε λίαν ἐγκρατῆς τῶν κλασσικῶν συγγραφέων. Ὅτε τὸ ἀπόγευμα περιεπάτει μετὰ τινος Ἀμερικανοῦ φιλολόγου, διεσκέδασεν ὄλην

τὴν ὁμήγουρον ἀσπυρούμενος τὸν παρελθόντα βίον του ἐν ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Αὕτη ἡ ἀρετὴ τῆς γλωσσομαθείας εἶνε συν-
έπεια μακρᾶς καὶ ἐπιμόνου μελέτης, ἀποκτη-
θείσης διακροῦντος τοῦ πολυασχόλου βίου του,
καθ' ὃν ἀπεστήθηζεν μέγαν ἀριθμὸν βιβλίων.
Ἀποτέλεσμα τῆς σπουδῆς ταύτης εἶνε ἡ ἀκρί-
βεια τῆς συνομιλίας ἢ τῶ ὄντι ἀξιοθαύμαστος.
Ὁ ἴδιος μετέφρασε τὸ σύγγραμμά του *Ἰλιος*
γαλλιστί καὶ ἀγγλιστί, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς
οὐδὲν σφάλμα ἐν ἀμφοτέροις ταῖς μεταφράσεσι.

Ἡ μεγάλη ἐργασία ἦν μέχρι τοῦδε ἐξετέ-
λεσε κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὸν τε-
κτικὸν αὐτοῦ βίον. Καθ' ἑκάστην γυμνάζεται
πορευόμενος ἅμα ἐξημερώσῃ εἰς τὸ Φάληρον,
ὅπου ἔχει ἰδιαίτερον λουτήρα, ἐν ᾧ λούεται ἀ-
διαφορῶν περὶ τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὕδατος.
Τοῦτο συντέλεσεν εἰς τὴν ὑγίαν αὐτοῦ κράσιν
καὶ τοι ὑπερῶς τὰ 60 ἔτη τῆς ἡλικίας του
φαίνεται ἔτι ὡς νεανίας, ἔχει ὄψιν διαυγῆ καὶ
χρῶμα ζωηρὸν, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον δὲν
φέρει γενειάδα. Εἰ καὶ μετρίου ἀναστήματος
φαίνεται ὡς ἐκ τῆς μεγάλης του κεφαλῆς καὶ
τῆς συμπαγοῦς κατασκευῆς του βραχυτέρου ἢ
ὅ,τι πράγματι εἶνε. Τὰ στρογγύλα αὐτοῦ χα-
ρακτηριστικὰ δίδουσιν αὐτῷ ὄψιν ἀληθοῦς Γερ-
μανοῦ συνομιλῶν δὲ ὑψώνει ἄνω τῶν ὀφθαλ-
μῶν τὰ δίοπτρα καὶ ὁμοιάζει ἀληθῶς πρὸς τὸ
πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Τὸ περιεργότερον τοῦ ἀν-
δρός τούτου ὡς οἰκογενεὶς ἀρχοῦ εἶνε ὅτι ἰσχυρῶς
ἐλληνικὸς χρωματισμὸς ἐπικρατεῖ εἰς ὅλας τὰς
λεπτομερείας τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου. Οἱ Ὀ-
λύμπιοι θεοὶ ἴστανται ἐπὶ τῆς ὀροφῆς φύλακες
τῆς οἰκίας. Αἱ τοιχογραφίαι καὶ τὰ μωσαϊκὰ εἶνε
ἐλληνικοῦ ὑποδείγματος καὶ οἱ τοῖχοι πλήρεις
κλασσικῶν ἐπιγραφῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐλληνικὸν του
πνεῦμα δὲν περιορίζεται μόνον ἐντὸς τῆς οἰκίας,
ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς θεράποντας. Ὁ
θυρωρὸς ὅστις ὀνομάζετο Δημήτριος μετωνο-
μάσθη Βελλεροφόντης ὁ κηπουρὸς Προίκμος,
ὁ ἵπποκόμος Κάλχας, ἡ προηγουμένη παιδαγω-
γὸς Ἐκάβη, ἡ παρούσα Δανάη, ἡ ἑτέρα πρῶτη
τοιαύτη Ἄννα ὀνομάσθη Πολυζένη μετὰ τῶν
στενῶν συγγενῶν τῆς οἰκογενείας λαλεῖται ἢ
ἀρχαία ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ αὕτη εἶνε ἐκά-
στοτε συνήθης ἐν τῇ τραπέζῃ. Κατὰ τὴν ὥραν
τοῦ γεύματος ἀναγινώσκειται εἰς ἐπήκοον ὁ Ὀ-
μηρος, τοῦτο δὲ καλεῖται ὑπὸ τοῦ διδάκτορος
μουσικῆ.

Τυχὼν καὶ ἑτέρας προσκλήσεως εἰς χορὸν
ὠφελήθη καὶ εἰσῆλθον τὴν 9 ὥραν μ.μ.
εἰς τὸ ἰσόγειον τῆς οἰκίας, ὅπου οἱ ὑπῆρταν
ἐν στολῇ ἐλάμβανον τὸ ἐπαινετικὸν ἡμῶν, δί-
δοντες ἡμῖν συγχρόνως καὶ δελτάριον ἐπιστρο-
φῆς. Ἀνῆλθον τὴν πλατεῖαν κλίμακα τὴν φέ-
ρουσαν πρὸς τὴν αἴθουσαν διὰ μέσου κορυφῆς
ὕψους θύρας. Ὁ διδάκτωρ ἴστατο πρὸ τῆς

εἰσόδου ὑποδεχόμενος τοὺς προσκεκλημένους,
οἵτινες παρήλαυνον μετὰ ταῦτα πρὸ τῆς κυρίας
Σχλαῖμαν· ἐκεῖ ὑπῆρχον διακεκριμένοι ἄνδρες
ὄλων τῶν ἐθνῶν καὶ ἐπαγγελημάτων, Ἕλληνες
πολιτικοὶ, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀ-
θηναῖοι δημοσιογράφοι, ἀρχαιολόγοι τῆς γαλ-
λικῆς καὶ γερμανικῆς Σχολῆς, ὡς καὶ ὀλίγοι τι-
νὲς Ἄγγλοι, Ἀμερικανοὶ καὶ Ρῶσοι, καὶ μέλη
τῶν διαφορῶν πρεσβειῶν. Τὴν πλειοψηφίαν τῶν
κυριῶν φυσικῶ τῶ λόγῳ ἀπήρτιζον Ἕλληνας,
ἂν καὶ ὑπῆρχον ἐπίσης ὀλίγοι τινὲς Ἄγγλιδες,
Ἀμερικανίδες καὶ Γερμανίδες. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ
ποικιλία γλωσσῶν, ἀλλ' οὐδεμία γλώσσα τῶν
προσκεκλημένων ἦτον ἀπρόσιτος εἰς τὸν διδά-
κτορα καὶ τὴν εὐπαιδευτὸν αὐτοῦ κυρίαν. Ἐ-
κεῖ ἔχει τις τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλῇ μετὰ τῶν
πρωτεύοντων προσώπων τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ
γνωρίσῃ πάντας τοὺς ξένους τοὺς ἐν τῷ *Ἰλίου*
Μελέθρῳ συναθροισμένους, οἵτινες ἀποτελοῦσι
θελακτικὴν συναναστροφὴν κατὰ τὸν χειμῶνα.
Νῦν εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι τὸ μέγα μυστήριον
τῆς δημοτικότητος του συνίσταται εἰς τὴν
περιέργειαν τοῦ γνωρίζειν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν
ἄνθρωπον, ὅστις διὰ τῆς υπερβαλοῦσης δρα-
στηριότητος του, ἢ καὶ διὰ τῆς υπερβαλοῦ-
σης εὐνοίας τῆς Τύχης ἢ καὶ δι' ἀμφοτέρα,
ἐποιήσατο τὰς μεγίστας ἀρχαιολογικὰς ἀνα-
καλύψεις, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἐγνώρισεν. Ἐν
ᾧ ἐλέγομεν καλὴν νύκτα εἰς τὸν διδάκτορα,
οὗτος διεβεβαίω ἡμᾶς, ὅτι εἶνε εὐτυχῆς πάν-
τοτε βλέπων Ἀμερικανούς. «— Συμπάθειαι
τῶν Ἀμερικανῶν μὲ ἐνισχύουσιν εἰς τὸ ἔργον
μου. Ἀγαπῶσι λίαν τοὺς Τρῶας, ὡς καὶ ἡ κυ-
ρία Σχλαῖμαν καὶ ἐγώ. Μοὶ φαίνεται ὅτι ὅλοι
οἱ Ἀμερικανοὶ εἶνε Τρῶες τὴν καρδίαν.»

Τὸ ἐν Bari τῆς Ἰταλίας λείψανον
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τῆ 13 Αὐγούστου τοῦ 1881 διηρχόμην τὴν
παράλιον σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἀπὸ Brin-
disi διὰ τὴν ἄνω Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μό-
ναχον. Πρῶτη πόλις λόγου ἀξία καὶ ὄψδος
μετὰ τὸ Brindisi σταθμὸς εἶνε ἡ ἀρχαία πό-
λις τῆς Βάρης (Barium), ἐν ἣ κατὰ τὸ 1098
ἐπὶ Οὐρβανοῦ τοῦ Β' μεγάλη συνεκροτήθη σύνο-
δος τῶν Ἑλλήνων θεολόγων καὶ τῶν Λατίνων,
συζητησάντων καὶ πάλιν τὸ περὶ τῆς ἐκπορεύ-
σεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐν τῷ ἀρχαίῳ μη-
τροπολιτικῷ ναῷ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ ἁγ.
Νικολάου, ἔμαθον ὅτι φυλάσσεται καὶ τὸ λεί-
ψανον τοῦ ἁγ. Νικολάου, ἐπισκόπου Μύρων τῆς
Λυκίας († 330) ἐφ' ᾧ ἡμίσειαν ἡμέραν ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ διέτριψα, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδω καὶ
μάθω τὰ περὶ τούτου. Τὴν μεσημβρίαν τυχαιῶς
ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ ἐγνώρισα εὐγενῆ νέον Ἰτα-

λὸν τὸν κ. Pietro Susca, ὅστις λίαν φιλοφρό-
νως ἀνέλαθε νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸν μητροπο-
λιτικὸν ναόν, εἰς τὸ νέον ἰδρυσμένον μέγα λύ-
κειον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως.

Πρῶτον δ' ἐπεσκέφθημεν τὸν ναόν. Ὅτε ἐ-
φθάσαμεν πρὸ τῆς μελανῆς ὑπὸ τοῦ χρόνου πύ-
λης ἦτο περίπου 4 μ.μ. καὶ καθ' ὁδὸν εἶχομεν
ἀκούσει τοὺς κώδωνας τοῦ ἑσπερινοῦ. Μόλις εἰσ-
ῆλθον, μ' ἔκαμεν ἐντύπωσιν πληθὺς ἱερῶν κα-
θημένων ἀτάκτως, οἵτινες, βαρυνόμενοι καὶ
χασμώμενοι, ἐφαίνοντο μηχανικῶς ἀναγινώ-
σκοντες τὰς τυπικὰς ἀκολουθίας.

Φρονῶν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα μόνον ἐπιτρέπε-
ται εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ ἀστείεύ-
ωνται ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολου-
θιῶν, ἠρώτησα τὸν φίλον μου κ. Susca διατί
οὕτως ἀμελῶς γίνεται ἡ ἀνάγνωσις, ἀλλὰ μὲ
περιφρονητικὸν μορφισμόν καὶ ἀπελπιστικὰς κι-
νήσεις τῶν χειρῶν του: «ἄφησέ τους, μοὶ λέ-
γει, μὴ χάνωμεν καιρὸν» καὶ ἀμέσως μὲ ὁδη-
γεῖ ἀριστερᾶ τοῦ ἱεροῦ εἰς ὑπόγειόν τινα τοῦ
ναοῦ κρύπτην, εἰς ἣν διὰ 15 περίπου βαθμίδων
κατήλθομεν. Ἡ κρύπτη αὕτη εἶνε ὁ ὑπόγειος
ναὸς τοῦ ἁγ. Νικολάου, ὅπου φυλάσσεται τὸ
σῶμα τοῦ ἁγίου, καὶ ὅστις διὰ τὸν εἰς ἀργύρου
πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην τῇ ἀληθείᾳ εἶνε θέας
ἀξίος. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπογείου τούτου ναοῦ
ἴσταται ἡ ἁγία Τράπεζα ὅλη ἐξ ἀργύρου, ἐπὶ
τῶν πλευρῶν δὲ ταύτης διὰ λαμπρᾶς τέχνης
χυτοῦ ἀργύρου καὶ ὀραίων συμπλεγμάτων εἰ-
κονίζονται διάφοροι σκηναὶ τοῦ βίου τοῦ ἡμε-
τέρου ἁγίου· εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς ἁγ.
Τραπέζης ὑπάρχει τετράγωνος ὀπή, δι' ἧς βλέ-
πει τις τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς· ἀλλ' ἐγώ, καίτοι
προσπαθήσας, οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω
ἢ ζοφερὸν σκότος. Ὑπὸ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν
δὲ ταύτην μοὶ εἶπον ὅτι ἀναπαύεται τὸ σῶμα
τοῦ ἁγ. Νικολάου, ὑπερ ὃ Πάππας Οὐρβανὸς ὁ
Β' τῷ 1807 9 Μαΐου ἐκεῖσε μετέφερεν. Ἐπὶ
τῆς ἁγίας Τραπέζης, ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν τὴ
δάπεδον τοῦ ἄνω ναοῦ ὑπερσυσταζουσῶν, ἐπὶ
τῶν κίονακράνων, ἐπὶ τῶν γωνιῶν καὶ ἐπὶ τῶν
τοιχῶν, κρέμονται ἀναριθμητὰς πληθὺς ἀναθη-
μάτων, κεφαλῶν, ποδῶν, χειρῶν, παιδιῶν, ὀ-
φθαλμῶν κλ. Τόσον δὲ μακρὰν τῆς πατρίδος μου
εὐρισκόμενος, εὐρέθην αἴφνης ὡς διὰ μαγικῆς
τινος ῥάβδου εἰς ἄλλον ὑπόγειον ναόν τοῦ ἐν
Τήνῳ ἱεροῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας μὲ μόνην τὴν
διαφορὰν ὅτι τὰ ἐν Bari ἀναθήματα ἦσαν τὸ
πλεῖστον ἐξ ἀλαβάστρου. Ἀπὸ πρωίας μέχρι
μεσημβρίας τελοῦνται ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης
ταύτης λειτουργίαι, μέχρι δ' ἑσπέρας συνεχεῖς
παρακλήσεις.

Περὶ τὴν ἁγίαν ταύτην Τράπεζαν ὑφ' ἣν κεί-
ται ὁ ἅγιος θεῶνται συνεχῶς γονυκλιτοῦντα
τὰ πλήθη καὶ ἐπικαλούμενα τὴν βοήθειαν τοῦ
πολιούχου τῆς ἐαυτῶν πόλεως.

Μικρόσωμος καὶ παχύσαρκος ἱερεὺς, λαβῶν
ριάλην ὕδατος φυλακτομένης εἰς εἶδος τι ἀρ-
τοφορίου ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης, καὶ ἔδιδε νὰ
πίω. Ἐρωτήσας τὸν συνδεύοντά με φίλον Ἰ-
ταλὸν τί εἶναι τὸ πόμα, ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι
εἶναι ὕδωρ προσερχόμενον ἐκ τῶν ὀστέων τοῦ ἁ-
γίου.—Εἰς περιπλέον λόγος, εἶπον γαλλιστί τῷ
φίλῳ μου, ὅστις ἐνισχύει τὴν ἀρνησίαν μου. «Ἄ-
γνοῦ διατί πάντα τὰ ἐν τῷ ὑπογείῳ ἐκεῖνῳ ναῷ
μοὶ ἐφαίνοντο ξένα καὶ ψυχρὰ. Ἡ γνώσις τῆς
παραπλάσεως πολλῶν ἁγίων λειψάνων ἐν τῇ δυ-
τικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἀδιάφορον τῶν
ἱερῶν, εἰς ὧν τὰ πρόσωπα ἀναγινώσκει τις πᾶν
ἄλλο ἢ εὐσέβειαν, μὲ ἔκαμον νὰ ἐξέλθω ψυχρό-
τερος τοῦ ὑπογείου ἐκεῖνου ἢ ὅτε εἰσῆλθον. Πρὸς
τούτοις δὲ προστεθείσθω καὶ ἡ ἐπίκαιρος τῶν
νεωκόρων τῆς ὑπογείου κρύπτης καὶ τῶν ἄνω
πτωχῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων φεύγει τις τοῦ να-
οῦ, βάρος ἀντὶ πνευματικῆς ἀνακουφίσεως ἐν
τῇ καρδίᾳ αἰσθανόμενος.

Ἐξελθόντες τοῦ ναοῦ διηυθύνθημεν εἰς τὸν
λαμπρὸν καὶ εὐρὺν λιμένα τῆς πόλεως, ὃν ἐφο-
ρᾷ εἰκῶν τις τοῦ ἁγίου Νικολάου, πρὸ τῆς ὀ-
ποιᾶς καίαι ἀκκίμητος λυχνία. Ἡ πόλις αὕτη
θεωρεῖται ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν
πόλις ἦν προστατεύει ὁ ἅγιος Νικόλαος· διὰ
τούτου, ὅτε ἀποχαιρετῶντες τὴν πόλιν, μετε-
βαίνουμεν διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἀξιο-
θεάτων τῆς πόλεως εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθ-
μὸν, ἐπὶ μελανῆς σχεδὸν πύλης ἀρχαίου περι-
τειχίσματος ἀνέγων:

NOLITE TIMERE. EGO SUM NICOLAUS PRO-
TECTOR VESTER. HABETE FIDEM DEI.

«Μὴ φοβείσθε, ἐγώ εἰμι Νικόλαος ὁ ὑμέτε-
ρος προστάτης· ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

Εἰς τὰς 6 1/2 ἡμῶν ἐν τῇ ἀμάξῃ τοῦ σιδη-
ροδρομοῦ, ἡ ἀτμομηχανὴ ἐσύριξεν, ἐγὼ δ' ἀπε-
χειρέτιζον τὸν φίλον Ἰταλὸν ἀποκομιζὼν γλυ-
κεῖαν τὴν ἀνάμνησιν τῆς γνωριμίας του καὶ τῆς
ἐξαιρέτου πρὸς ἐμὲ φιλοφροσύνης του.

Γ. ΔΑΜΗΑΚΗΣ, δ. φ.

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ.

Ἀνεφέρμεν ἄλλοτε τὴν Ἀκαδημίαν τῶν
μαγειριστῶν τὴν ἐν Βερολίνῳ ὑπάρχουσαν. Ἡ-
δὴ καθ' ἃ ἀναγινώσκουμεν ἐν τινὶ ἐφημερίδι, ὑ-
πάρχει ἐν τῇ γερμανικῇ πρωτεύουσῃ καὶ ἕτερον
πρόμοιον ἴδρυμα καλούμενον ἐπισήμως Ἀκα-
δημία τῶν ραπτῶν, ἐν ᾧ μαθηταὶ ἀμφοτέ-
ρων τῶν φύλων ἐργάζονται, καταβάλλοντες
συντόνους προσπαθείαι, ὅπως δημιουργήσασι
τι νέον, πρωτότυπον ἐν τῇ ραπτικῇ τέχνῃ.
Μέχρι τοῦδε ὄλα αὐταὶ αἱ προσπάθειαι διδά-

σκόλων και μαθητῶν δὲν κατώρθωσαν νὰ κατισχύσωσι τῶν παρισινῶν συρμῶν. Οὐχ ἦτον ἡ ἀμιλλα ἐξακολουθεῖ μετὰ ζήλου, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους τῶν ῥαπτοῶν, γενομένης τῆ 1 Ὀκτωβρίου, ἐδέησε νὰ εὐρύνωσι τὸ κατὰστημα καὶ ἀυξηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων, διότι πολλοὶ νέοι σπουδασταὶ προσῆλθον εἰς τὴν ῥαπτικὴν ἀκαδημαίαν.

Η ΔΕΚΟΧΤΟΥΡΑ

[Τρυγῶν ἢ κατοικίδιος].

— Πῶς τὸ λένε τὸ πουλάκι, ποῦ στὰ δένδρα πεταχτὸ κελαδεῖ κάθε λιγάκι —
Δεκοχτῶ! Δεκοχτῶ!

— Δεκοχτοῦρα τὸ λαλοῦνε ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ, γιατί ψάλλει νὰ τ' ἀκούνε —
Δεκοχτῶ! Δεκοχτῶ!

Κι' ὅποιος εἰς ἐμὲ προβάλλῃ τὸ αὐτί του ἔμπνητό, θένε μᾶθῃ γιατί ψάλλει
Δεκοχτῶ! Δεκοχτῶ!

Ἦταν ἄλλοτ' ἢ καυμένη κοριτσάκι διαλεχτὸ, —
Χρόνοι τώρα περασμένοι δεκοχτῶ, δεκοχτῶ —

Κ' εἶχε μητριὰ, παιδιὰ μου, μιὰ γρηὰ ἄν σκελετῶ —
Ζύμω, λέγει, τὰ ψωμιὰ μου δεκοχτῶ, δεκοχτῶ —

Τῆς ζυμόνει μὲς' στὴν σκάφη τὸ ζυμάρι κορδωτῶ
κόφτει τὰ ψωμιὰ καὶ γράφει
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ.

Τάπλασε καὶ τὰ φουρνίζει μὲς' στὸν φούρνο τὸν ζεστό
ψήθησαν, τὰ ξεφουρνίζει
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ.

Μὰ ἡ στρίγγλα μητριὰ τῆς κράζει μὲ θυμὸ φρικτὸ,
πῶς δὲν ἦσαν τὰ ψωμιὰ τῆς
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ!

— Δεκαννιά, φωνάζ', ἔγειναν, δεκαννιά καὶ τ' ἀπαιτῶ!
Τῶνα τῶφαρες, κ' ἐμείναν
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ!

— Εἰς τὴν Παναγίᾳ σ' ὁμόνω, στέκει στὸ χαρτί γραστὸ,
τὰ ψωμιὰ πῶς ἦσαν μόνο
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ!

— Δεκαννιά! φωνάζ' ἐκείνη, ἢ σὲ σφάζω στὸ λεπτό.
Τάκλεφες, γι' αὐτὸ ἔχουν μείνει
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ!

— Μάνα, μὴν τὸ πάρες κάκια, μὰ σ' ὁμόνω στὸν Χριστό:
μοῦ παράγγειλε ψωμιὰ
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ! —

Μὰ ἡ στρίγγλα, ποῦ ἔητοσε ἀφορμὴν εἰς τὸ κρυφτό,
ἔστ' ποῦ ἡ φτωχὴ λαλοῦσε —
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ.

Ἦτο καρόδι τῆς στηλόνει τὸ μαχαίρι τροχητό,
— Περσμένοι τώρα χρόνοι
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ. —

Μὰ ὁ θεὸς γυρᾷ τὸ χέρι στὸν κακὸ τῆς ἐπιτοῦ,
καὶ πληγαῖς τῆς καταφέρει
δεκοχτῶ, δεκοχτῶ!

Καὶ τὴν κόρη μεταβάλλει σὲ τρυγόνι φτωχό,
π' ὡς τὰ τῶρ' ἀκόμα ψάλλει —
Δεκοχτῶ! Δεκοχτῶ!

G. M. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Κύριος Π* συναντᾷ καθ' ὁδὸν τὸν φίλον του Μ* ἔμπορον.

— Σὲ βλέπω ἥσυχον, τοῦ λέγει· φαίνεται ὅτι δὲν τὰ ζεύρεις. . . .

— Τί τρέχει;
— Αὐτὴ τὴ στιγμή ἔμαθα πῶς ὁ ὑπάλληλός σου ἔφυγε μὲ τὴν. . . .

— Τί; τὴν κάσσα μου;
— Ὅχι, τὴν γυναίκα σου.
— ὦ, ἀδελφέ, μ' ἔκαμες κ' ἐφοβήθηκα!

Τὸν ἐξῆς διάλογον μᾶς ἐπιστέλλει φίλος, αὐτήκοος αὐτοῦ γενόμενος:

Ὁ ὑπὸ κρητὸς πρὸς τὸν κύριον:
— Κύριε, ἦλθα νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἀδειαν νὰ πανδρευθῶ.

— Καὶ ἐσκέφθης τί θὰ κάμης, κύρ Παντελῆ;

— Ὅχι, Κύριε· ἡμεῖς οἱ φτωχοὶ δὲν σκεφτόμεθα ὅταν θὰ πανδρευθῶμε, γιατί ἂν ἐσκεφτόμεθα, ποτὲ δὲν θὰ πανδρευόμεθα!

Ἡ κυρία Μ* ἦτο προσκεκλημένη εἰς ἐσπεριδᾶ διὰ ἐσύστησεν εἰς τὴν θαλαμηπόλον τῆς νὰ τὴν περιμένῃ ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃ.

Ἐπικνεθούσα κατὰ τὰς τρεῖς μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἡ κυρία εὐρίσκει τὴν ὑπὸ κρητὸς κοιμωμένην βαθύως, ἐκ φιλανθρωπίας δὲ δὲν τὴν ἐξυπνᾷ, ἀλλὰ ἐτοιμάζεται νὰ κατακλιθῇ ἀθυρῶως.

Ἐν τῷ μεταξύ ἀκούει τὴν ὑπὸ κρητὸς, ἣτις

ἐξυπνᾷ ἐν τῷ περικειμένῳ δωματίῳ, πλησιάζει πρὸς τὸ ὠρολόγιον, τανύει κελῶς τοὺς βραχίονας καὶ λέγει:

— Κύτταξε, τρεῖς ἀπ' τὰ μεσάνυκτα ἔπερασαν. . . καὶ αὐτὴ ἡ ξεμουλισμένη ἡ κυρά μου ἀκόμη δὲν ἐγύρισε!

— Πήγαινε νὰ κοιμηθῆς, Σοφία, ἀποκρίνεται ἡ κυρία, ἡ ξεμουλισμένη ἡ κυρά σου ἐπέστρεψε!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ τέχνη τοῦ πλουτεῖν κατὰ βάθος δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ τέχνη τοῦ λαμβάνειν τὴν περιουσίαν τῶν ἄλλων τῆ συγκαταθέσει αὐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ τηλεφῶνον ἐκ ἐπισήμοις γεύμασι. — Πρῶτος ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Μαγχεστρίτῃ μελοδραματικοῦ θεάτρου συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ προσλάβῃ καὶ τὸ τηλεφῶνον ὡς μέσον διασκεδάσεως ἐν ἐπισήμῳ γεύματι. Συνδέσας τὸ ἐστιατόριον τῆς οἰκίας του μετὰ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου, παρέσχεν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας αὐτοῦ καὶ τὴν πρόσθετον ἀπόλαυσιν τῆς ἀκρασεως τοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ παριστανομένου μελοδράματος. Διὰ καταλλήλου δὲ συνδυασμοῦ τῆς ὥρας τοῦ γεύματος πρὸς τὴν παράστασιν, κατωρθώθη ἵνα τὰ δικαιώματα τῆς παραστάσεως συμπίπτωσιν ἀκριβῶς πρὸς τὴν παράθεσιν νέου φαγητοῦ, καὶ τανάπαλιν τὰ δικαιώματα τοῦ γεύματος πρὸς τὴν ἐναρξιν νέας πράξεως, οὕτως ὥστε οἱ συνδαιτυμόνες ἐδύναντο νὰ τέρπωνσιν ἐναλλάξ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀκοήν, τῆ βοηθεία τῶν παρὰ τὴν παροψίδα αὐτῶν θεμιμένων ἀκουστικῶν κερμάτων. Οὕτω νῦν εἰσάγεται τὸ τηλεφῶνον καὶ εἰς τὰ ἐπίσημα γεύματα, ἢ δὲ τοιαύτη χρῆσις του δὲν εἶνε ἀπίθανος νὰ γενικευθῇ εὐρύτατα ἐντὸς ὀλίγου.

Ἄλλως τε καὶ ἀξίζει ἀληθῶς διὰ τὰ πολλὰ πλεονεκτήματα ὅσα προουσιάζει· διότι πρῶτον μὲν ἀκούει τις τὴν μουσικὴν καθήμενος ἀνέτως ἀντὶ νὰ εἶνε συμπατισμένος ἐντὸς τοῦ στενοῦ καθίσματος τοῦ θεάτρου, εἰπεὶτα ἀποφεύγει τὴν πνηγρὰν θερμότητα καὶ τὰ βεῦματα τοῦ ἀέρος τῆς θεατρικῆς αἰθούσης, καὶ τελευταῖον ἀπαλλάττεται εὐκόλως τῆς ὀχληρᾶς συνομιλίας παρακαθημένου συνδαιτυμόνου, φέρων προχειρῶς τὸ ἀκουστικὸν ὄργανον εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ.

Τῆ 8 Νοεμβρίου ἐωρτάσθη ἐν Λονδίῳ ἡ ἐκατονταετηρίδα τῶν γενεθλίων τοῦ ἐκκατομμυριούχου καὶ φιλανθρωποῦ ἰσραηλίτου Μωσῆος Μοντεφιόρε, ὅστις ζῆ ἐτι ἐν Λονδίῳ πλήρης ὑ-

γείας. Τὴν ἐκατονταετηρίδα ἐώρτασαν συγχρόνως πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐν τῷ κόσμῳ διασπαρμέναι ἰουδαϊκαὶ κοινότητες, καὶ πολλὰ πόλεις ἰταλικαὶ, διότι ὁ Μοντεφιόρε καταγόταν ἐκ Λιθόου. Νέος μετέβη εἰς Ἀγγλίαν ὁ Μοντεφιόρε ἐπιδοθεὶς, ὡς αἱ τοῦ αἵμου του, εἰς τὸ ἐμπόριον. Τῷ 1812 ἐνυμφεῖθη πλουσίαν Ἀγγλίδα. Πρῶτος αὐτὸς τῷ 1815 ἔμαθε τὴν εἰδησιν τῆς ἐν Βατερλώ καταστροφῆς. Ἐδρυσεν ἐν Ἰρλανδίᾳ τὴν Provincial Bank καὶ τὴν Imperial Continental Gas Association καὶ διεξήγαγε πλείστας ἄλλας ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐξ ὧν ἀπέριως ἐπλούτησεν. Ὀνομάσθη ἱππότης καὶ βαρῶνος. Ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν φιλανθρωπος καὶ τῶν ἀπόρων βοηθός. Ἐπεχείρησε περιοδείας εἰς Τουρκίαν, Ρωσίαν, Παλαιστίνην καὶ Ἀνατολήν, ὅπως βοηθήσῃ γενναίως τοὺς ἰσραηλίτας χρηματικῶς καὶ ἠθικῶς. Συνέστησε νοσοκομεῖα, σχολεῖα, συναγωγὰς καὶ ναοὺς χριστιανικοῦς. Εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ἀγγλίας στέλλει κατ' ἔτος ἀριθμὸν λιρῶν ὅσα τὰ ἔτη του. Ἐν Ἀγγλίᾳ προσηνήθη αὐτῷ ποτὲ ἰθνηκὸν δῶρον ἐκ 300,000 φράγκων, ἅτινα καὶ διέθηκεν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Ὁ ἀκάματος γεωδιδης Νορδενσκιὺλδ ἐπανάκαμψε κατ' αὐτὰς εἰς Νορβηγίαν μετὰ ἐξ μηνῶν διατριβὴν ἐν τῇ παγερᾷ Γροινλανδίᾳ, τῆ πρασίῃ γῶρᾳ (Greenland), ἐν ἣ μάτην ἀνεζήτησε τὴν πλουσίαν καὶ εὐφορον ὄσιν, ἣν ἤλπριζε νὰ ἀνακαλύψῃ. Καὶ ἄλλοτε αἱ πρὸς τοῦτο ἐρευναι αὐτοῦ εἰς οὐδὲν κατέληξαν ἀποτελέσματ' καὶ ὁμοῦς ὁ ἐπιφανὴς ἐρευνητὴς δὲν ἀπέβαλε τὸ θάρρος, ἀλλὰ μετὰ κολομβείου ὄντος ἐπιμονῆς καὶ αὐθις ἀνέλαβε νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν θαλερὰν καὶ πρασίῃν γῶρᾳ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων τοῦ πόλου. Καίτοι δυστυχῶς καὶ ἡ νέα αὐτῆ ἀποστολὴ ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ τῆς, οὐχ ἦττον δὲν ὑπῆρξεν ὄλως ἀνωφελής, διότι συνέτεινεν ὁπωσδήποτε εἰς καλλιτέραν γνῶσιν τῶν ὑπερβορείων ἀνθρώπων. Ἡ Γροινλανδία κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Ἐσκιμῶν, οἵτινες ἐκ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμενοι, εἰσὶ πιθανόν οἱ μᾶλλον ἀρχέγονοι καὶ ἀπολίτευτοι τῶν ἀνθρώπων. Ἄν καὶ αἱ κυριώτεραι αὐτῶν φυλαὶ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου, οὐδὲν ἦττον ἡ πεπλατυσμένη ἴρις, τὰ προεξέχοντα μῆλα καὶ ὁ γενικὸς χρωματισμὸς τοῦ δέρματος ἀποφαίνουσιν αὐτοὺς συγγενεῖς τῶν μογγῶλων τῆς βορείου Ἀσίας. Κατὰ μὲν τὴν χειμῶνα ἡ κατοικία των συνίσταται ἐξ ὀρύγματος ἐντὸς τῆς γῆς, ὅπερ ἐπικαλύπτουσι διὰ θόλου κατασκευασμένης ἐκ πάγων ἢ χιόνος· κατὰ δὲ τὸ θέρος ἐκ σκηνῆς δερμάτινῃ χονδρῶ ὑφάσματος, ἣν πηγνύουσι περὶ τινὰς πασσάλους παρὰ τῆ θαλάσσης. Ἐν τῇ ὑπογίῳ καλύβῃ διαμένουσιν ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἀναμιξῆ ἐντελῶς γυ-

μνοι ἢ μόλις καλυπτόμενοι διὰ ῥυπαρῶν ῥακῶν, ἐν ᾧ ἐξώθεν ἐπικρατεῖ ἀφόρητος ψυχὸς· νυκτὸς καὶ ἡμέρας φωτίζονται καὶ θερμαίνονται διὰ μεγάλου γήινου δοχείου, ἐν ᾧ καίεται ἔλαιον φώκης καὶ ὑπερ ἀναπτύσσει φλόγα 16 δακτύλων μήκους. Αἱ γυναῖκες ἢ ῥάπτουσι ὑποδήματα, περιχειρία καὶ ἐνδύματα ἐκ δερμάτος, ἢ παρασκευάζουσι τὸ γεῦμα, συνιστάμενον ἐκ φώκης ἢ ἐκ καπνιστοῦ ἰχθύος· οἱ ἄνδρες, φέροντες μεγάλα ὑποδήματα καὶ ἐκ σισύρας χονδροειδῶς κατασκευασμένα ἐνδύματα, πορεύονται καθ' ἑκάστην εἰς ἄγραν τῆς κυκνῆς ἀλώπεκος, Θαλασσιῶν πτηνῶν, πρὸ πάντων δὲ τῆς φώκης, ἢν συλλαμβάνουσι δόλω, ὀρύττοντες μεγάλας ὀπὰς ἐν τῷ πάγῳ, εἰς ἃς τὸ ζῶον ἐμβάλλει τὴν κεφαλήν του, ὅπως ἀναπνεύσῃ. Κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὸ κυνήγιον καὶ ἡ ἀλιεῖα εἰσὶν εὐκολώτερα καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡ τροφή καθίσταται καλλιτέρα καὶ ποικιλωτέρα. Τρώγουσι τότε ἰχθύς καὶ πτηνὰ, ὡς λιπαρογόηνος καὶ ἄλλων νηξιδίων, ἅτινα οἱ Ἑσκιμοὶ μετ' ἀπιστεύτου τολμῆς ζητοῦσιν ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων βράχων καὶ ὄχθων, ἐνθα τὰ πτηνὰ ταῦτα κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς των. Γυναῖκες καὶ παιδιά προμηθεύονται ἐν καιρῷ ἀνοιξῆς τὰ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀναγκαῖα, παρασκευάζουσι τὸ ἔλαιον, τὰ δέρματα, τὰς σισύρας, συλλέγουσι βρύα, ἅτινα χρησιμεύουσιν αὐτοῖς εἰς κλίνην, καὶ πλέκουσι καλάθια· οἱ ἄνδρες πορεύονται εἰς ἄγραν τῆς λευκῆς ἄρκτου, τῆς ἀρктоφαλαίνης καὶ φαλαίνης, ἢ ἐπιστρέφοντες εἰς αὐτὴν ἐπιδιορθοῦσι καὶ κατασκευάζουσι τοὺς κάμακας. Κατὰ τὸ ταξίδιον τοῦτο ὁ Νορδενκιάδ ἐλαβε μετ' ἑαυτοῦ Λάπωνας, ἀπ' οὗ δὲ προσχώρησε περὶ τὰ 100 χιλιόμετρα ἐπὶ τῶν πάγων διὰ τῶν ἐλκῆθρων, ἔστειλεν αὐτοὺς πλατεῖας φέροντας παγοπατίδας, ὅπως προσχωρήσωσιν ἔτι πρὸς ἀνατολάς. Μετὰ παρελευσιν πολλῶν ἡμερῶν ἐπαυελθόντες οἱ Λάπωνες ἐβεβαίωσαν ὅτι διήνυσαν περὶ τὰ 230 χιλιόμετρα, ἀλλὰ πάντοτε ἐν ἀπερᾶντῳ ἐρήμῳ πάγων καὶ χιόνος. Ὅθεν ἢ ὑπὸ τοῦ σφοῦ γωδιῶν ὑποπτευθεῖσα εὐφρασι χώρα μένει ἐπι πρὸς ἀνακάλυψιν.

Καθ' ἑκάστην αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἀναφέρουσιν ἀνέκδοτα μαρτυροῦντα τὴν ἀπαραδειγματίστον δημοτικότητα τοῦ Γλαδστονας. Ἐπ' ἐσχάτων ἐντιμὸς τις ζυλουργὸς τοῦ Λονδίνου ἔγραψε τῷ πρωθυπουργῷ ὅτι συμμεριζόμενος τὰ φρονήματά του καὶ ψηφίζων ἀπὸ τριακοντικῆς πιστῶς ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων ὑποψηφίων, ὡς μόνον ἀμοιβὴν ἐζήτει νὰ πωληθῇ αὐτῷ ἐν ἑκ τῶν δένδρων τῆς ἐπαύλειος τοῦ Χοβάρδεν, ἅτινα κόπτει πρὸς ἀσκήσιν ὁ Γλαδστον. «Θέλω, ἔλεγε τὸ γράμμα, νὰ κατασκευάσω ἐξ αὐτοῦ μίαν τράπεζαν καὶ μίαν ἔδραν καὶ νὰ κα-

ταλίπω τὰ κειμήλια ταῦτα εἰς τὰ τέκνα μου». Ὁ πρωθυπουργὸς ἀπήντησεν εἰς τὸν ἐργάτην φιλοφρονέστατα, ἀφαιρέσας δὲ, κατὰ τὸ σύνθημα, τὸν ἐπενδύτην του, ἀπῆλθεν εἰς τὸ δάσος, ἐργάσθη ἐπὶ ὄρας ὄρας διὰ τοῦ πελέκειος καὶ ἔκοψε κολοσσιῶν κορμῶν δρυὸς, ὃν ἀπέστειλε δωρεὰν καὶ ἀδαπάνως εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ θαυμαστοῦ του.

Ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι ἀναγινώσκουμεν ὅτι ἐν Τογκίνῳ ἀνεκαλύφθη φυτὸν τι, εἰς ὃ ἀποδίδεται μεγάλη θεραπευτικὴ δύναμις. Ὁ φλοιὸς αὐτοῦ λέγεται ὅτι δύναται νὰ θεραπεύσῃ οὐ μόνον τὴν λύσσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν λέπρα καὶ τὰ δῆγματα αὐτὰ τῶν ἰσθμίων ὄφρων. Ἐν πολιτικῆς περιπτώσεσι, καθ' ἃς ἐγένετο αὐτοῦ χρῆσις εἰς τὰς εἰρημνὰς ἀσθενείας, ἡ ἴκσις ἐπῆλθε ταχυτάτη. Τὴν τοιαύτην ἰαμακτικὴν δύναμιν τοῦ σαγκιάν, ὡς ὀνομάζεται τὸ φυτὸν ἐν τῇ ἀναμακτικῇ γλώσσῃ, ἐγίνωκε μέχρι πρὸ μικροῦ μία μόνη ἰθαγενὴς οἰογένεια· τὰ μέλη δὲ ταύτης, τὸν χριστιανισμὸν ἐσχίστως ἀσπασθέντα, ἐφάνερωσαν τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς Γάλλους. Τότε φυτὸν καὶ αἱ θαυμαστοὶ αὐτοῦ ἰδιότητες περιγράφονται ἐν τινὶ βιβλίῳ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ κ. Lasserteur, πρῶτον ἰεραποστόλου ἐν Τογκίνῳ, νῦν δ' ἐν Παρισίῳ διατριβόντος ὡς διευθυντοῦ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἰσρῶν ἀποστολῶν πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Προσεγῶς θέλει ἀναφανῆ κομήτης, ἀνακαλυφθεὶς οὐχὶ ὑπὸ διασήμεου τινὸς ἀτρονόμου, ὡς ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ἀλλὰ ὑπὸ ἀπλοῦ θυρωροῦ, ὀνομαζομένου Pons, οὗ καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα ὁ κομήτης.

Ὁ Pons αὗτος ἦτο θυρωρὸς τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Μασσαλίας, κατεῖχετο δὲ ὑπὸ τοιοῦτου πάθους πρὸς ἀστερονομικὰ παρατηρήσεις, ὥστε ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἀνεκάλυψε μόνος του δεκάεξ κομήτας. Ἐπετύγγανε δὲ τόσον καλῶς, ὥστε ἐν τέλει ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου ἤρχισε νὰ ζηλοτυπῇ, ἀφοῦ κατήντησε νὰ παρῆχαι εἰς τὸ κατὰστημα ὁ θυρωρὸς ὅλην τὴν ἐπιστημονικὴν του ὑπόληψιν.

Ἐντεῦθεν ἡ θέσις τοῦ Pons κατέστη δύσκολος. Πολλὰκις ὑπεδείχθη αὐτῷ ὅτι καλῶς θὰ ἔπραττε νὰ ἀφήσῃ τὴν ἀστεροσκοπίαν καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ σαρώθρου του. Εὐτυχῶς εὐρέθη δι' αὐτὸν ἐνθουσιώδης προστάτης, ὁ βαρὼνος Ζάχ. Οὗτος τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Μασσαλίας καὶ τῷ ἐπρομήθευσε τὴν θέσιν βοηθοῦ ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Παλέρμου. Ἐνταῦθα δ' ἀπεβίωσε τῷ 1825.